

„Érdekessége a templomnak, hogy – a lapunkban nemrégiben közzétett hirdetés nyomán – a régi oltár helyén immár a pusztavacsi templom szószékoltára áll.”

Festék alól napvilágra került érték ► 4. oldal

„Miben ragadható meg a művészet és vallás, művészet és liturgia kapcsolatának állandósága? Benső szükségszerűség-e ez a kapcsolat?”

Újra húszéves az egyházzenei tanszék ► 6. oldal

„Sokszor mondják angol nyelvterületen, hogy nem érdemes »preaching to the converted«, azaz prédikálni a már meggyőzötteknek. Pont ellenkezőleg.”

Tizenöt szempont értékrendünk sikeres képviseléséhez ► 13. oldal

Az első női parókus lelkész Albertin ► 3. oldal
Biblikus konferencia a test teológiájáról ► 6. oldal
Finn templomok képeslapokon ► 9. oldal
Interjú a diakóniai bizottság elnökével ► 10. oldal
Hogy hatékonyabban szóljon az üzenet ► 13. oldal
„Kiosk” a Deák téren ► 14. oldal

FOTO: NÉMETH ZOLTÁN

Bibelturm – bibliatorony

Szentírás-kiállítás Európa kulturális fővárosában

► „Ez a *Bibelturm* (bibliatorony) a pünkösdi ajándéokra irányítja a figyelmünket. Arra, hogy miként azon a pünkösdsőn a bábéli torony építése miatt különböző nyelveken beszélő emberek megértették Isten ígését, úgy ma a Szentírás-fordítások teszik érthetővé, olvashatóvá, hallhatóvá a világ népei számára” – mondta megnyitóbeszédében *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke szeptember 12-én, vasárnap délután szépszámu közönség előtt a pécsi evangélikus gyülekezet által szervezett és készített bibliakiállításon.

A gyülekezeti teremben tartott ünnepélyes megnyitón – amelyen *Lenygel Anna* kerületi felügyelő is részt vett – a pécsi gyülekezet ifjúsági zenekarának szolgálata és *Lovász Ta-*

más gordonkajátéka után a püspök az ószövegségi ígét idézte: „Az Úr pedig leszállt, hogy lássa azt a várost és tornyot, amelyet az emberek építettek.” (1Móz 11,5) A pécsiek most Bib-

liákból építettek tornyot, amely több mint száz, az öt földrész különböző nyelvein íródott Szentírásból áll. A köteteket egy kifejezetten erre a célra készült faállványon helyezték el. A könyvek nemcsak láthatóak, hanem kézbe is vehetőek, fellapozhatóak. A Bibliák mellett pontos leírásokat olvashatunk az adott nyelvről és kultúráról is. Khmer, mandarin, pinctupi-luritja, umbundu, krio – csak néhány, számunkra ismeretlen, szokatlan nyelv a sok közül. És ha valaki hallgatni is akarja őket, az ott lévő számítógépen megteheti.

► Folytatás a 3. oldalon

Szélrózsa Erdélyben

A magyar evangélikus ifjúság 2013-ban „íveli át” az országhatárt

A Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház munkaévkézdő lelkészértekezletét szeptember 9–10-én Kolozsvárott tartotta *A kövek építésétől a lélek építéséig, a kövek templomától a lélek templomáig* címmel. Adorjáni Dezső Zoltán püspök meghívására a nyitó istentiszteleten *Gáncs Péter*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének püspöke prédikált. Az ünnepi úrvacsorai alkalom végén köszöntötte a gyülekezetet *Szilágyi Mátyás*, a Magyar Köztársaság főkonzulja, valamint *dr. László Attila* kolozsvári alpolgármester.

Az értekezlet bevezető előadása keretében *Smidéliusz Gábor* Budapest-Deák téri igazgató lelkész, „Szélrózsá-tya” szolt az eddigi nyolc országos evangélikus ifjúsági találkozó tapasztalatairól és áldásairól (képünkön).

Simon Ilona apácai lelkész, a Romániai Evangélikus Ifjúsági Szövetség elnöke, valamint *Domokos Jenő* ifjúsági lelkész örömmel számolt be arról, hogy a legutóbbi két Szélrózsa találkozón – Kőszegen, illetve Szarvason – már százharminc erdélyi fiatal vett részt. Ők lehetnek egy hasonló ifjúsági találkozó hazai megszervezésének a motorjai.

FEHER ATTILA FELVÉTELE

A lelkészértekezlet támogatta a tervet, hogy az első erdélyi Szélrózsát – két magyarországi találkozó között – 2013 nyarán Sepsiszentgyörgyön rendezzék meg, a Magyarországi Evangélikus Egyházzal együttműködve. Ennek reménybeli sikere annak lehetőségét is megteremtheti, hogy a jövőben minden esztendőben megrendezhessék a magyar evangélikusság kétszázéves évfordulójának legnagyobb népszerűségnek örvendő (ifjúsági) rendezvényét – páros években a Magyarországi Evangélikus Egyház, páratlan esztendőben pedig a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház valamelyik gyülekezetének környezetében.

► EvÉlet-infó

Ámósz, te ne politizálj!

■ RIBÁR JÁNOS

Újra választásokra készülünk kicsinyke hazánkban, s ennek jelentőségét sem lehet elvitatni. Bár igazi hűzó- vagy sodró ereje az országos politikának van, egyáltalán nem lényegtelen a helyi közösségek vezetésének szellemisége sem: megteremtődik-e az országos és a regionális szint között az összhang, vagy épp ellenkezőleg. A lassan kibontakozó kampány időszakában az egyházi ember (nem feltétlenül csak a lelkész) ugyanakkor újra és újra megkapja a jóindulatú figyelmeztetést: te ne politizálj!

Hangzik ez kívülről is, ilyen-olyan szándékkal, de nem ritkán bibliás testvéreink is ingerülten utasítják el a polgári felelősség súlyát, mintegy fatalista teológiai meggyőződésre támaszkodva, ahogy a régi slágerben dúdolta az alt hangú énekesnő: „Ahogy lesz, úgy lesz, a jövőt nem sejtetem.” Félig-meddig hivatalosan pedig arra teszünk kísérletet, hogy megfogalmazzuk az aktuál- vagy pártpolitizálás körvonalazatlan tilalmát, amelyet egyesekre vonatkoztatunk, másokra nem, és így jó szándékú óvatosságunk lutheránus közömbösségnek tűnik a kívülálló szemében.

Ha nem vonulunk ki a „világból”, de odaállunk a peremére, s olykor csak halkán teszünk megjegyzéseket, nevükön nem nevezve az Isten törvényeivel drasztikusan ütköző társadalmi jelenségeket.

Ahogy az orvos sem ítélkezik a szó romboló értelmében, amikor a diagnózisát (a betegség mibenlétét) fogalmazza meg valaki számára, a szent íge és a Lélek adta látás segítségével megfogalmazott társadalomkritika sem rosszindulatú uszítás vagy görcsös ellenzékieskedés. Ha egy hibás matematikai egyenletben valaki felfedezi a hibát anélkül, hogy tudná a jó megoldást, attól még nem veszti el a jogát arra, hogy felhívja a hibára a figyelmet, hátha valaki éppen ennek nyomán talál rá a jó végeredményre. Márpedig újra és újra beleütközünk az innen és onnan megszólalókba, akik jóindulattal – vagy anélkül – figyelmeztetnek, hogy az egyház, a lelkész ne politizáljon.

Az utóbbi években, különösen a vasárnapi igehirdetésekkel összefüggően, erőteljesen előtérbe kerültek egyházunkban – nem helytelenül – az ószövegségi igazságszók s főleg a prófétai könyvek. Éppen ezért tűnt fel a prófétai küldetés teljessége. Mint például a tekói gazdálkodó pásztor, Ámósz esetében, aki szent felháborodással ront neki a társadalmi visszasságoknak, és minden maszatalás és csúsztatás nélkül bátran nevével nevezi a finom és a durva bűnöket. Így esik szó arról, mennyire útban vannak az igazmondók, és hogy gátlástalanul elter-

jedt a korrupció, a tolvajlás, és tévhitben élnek azok, akik a kőből épült házak biztos védelmében hisznek.

Nem lenne meglepő, ha az „illetékesek” figyelmeztették volna Ámósz, az iskolázatlan prófétát, hogy ne merészeljen politizálni. Nehogy nevével nevezze a rabló anyagiasságot, a szegények, nincstelenek kizsákmányolását és az erkölcsi visszasságot, miszerint izléstelen jelenség, amikor „*apa és fia ugyanahhoz a nőhöz jár*” (Ám 2,7), meggyalázva Isten szent nevét. Nehogy nevével nevezze az istentelenséget és Isten rendjének a felrúgását, mert a próféta ne politizáljon. És mintha maga a próféta is azt tanácsolná, hogy hallgasson az okos ember a „*gonosz időkben*” (5,13). De ő mégsem hallgathat, mert Isten Lelke kényszeríti a felrúgó megszólalásra.

A próféta érzékelteti kora megszólítottjaival (és a mai, úgynevezett posztmodern igeolvasókkal, vagyis velünk), hogy Isten nem hagyja szó nélkül sem az egyén, sem a társadalom elfajulását, szellemi kifícamodását. Óvatosan hozzátehetjük mi is, hogy talán fejtenünk kellene nekünk is azt a félelmetes igazságot, hogy az Isten büntető keze nehezedik ránk a szívünkben összetört kőtáblák miatt. Esetleg manapság nem bálványimádóknak nevezzük a babonásait, a jósdák dívatba jött okkultizmusának – mellesleg „*felvilágosult*” – híveit, és nem nevezünk gyanakvóan a jósok, jóvendőmondók, kártyavető, csillogolvasók Isten szentségét sértő jelenlétére.

Ámósz, a bátran politizáló próféta nem kíméli Isten szent gyülekezetét sem, amikor szemükre veti ünnepek felszínességét, látványosságát, ürességét. Nekünk is alázattal kellene elfogadnunk ezt a prófétai kritikát, különösen, ha arra gondolunk, hogy hányszor tapasztalható egy-egy nagyobb létszámú úrvacsorai ünnep alkalmával a már „leürvacsorázók” pletykát terjesztő csevegése a templompadokban, megfélekedve az Úr szentséges jelenlétéről.

Az Úr határozott szavú prófétája küldő Istene nevében és parancsa alapján merészelte felemelni figyelmeztető szavát a világi, társadalmi torzulásokkal, bűnökkel szemben, de még saját, templomos népe ellen is.

Ámósz politizált. Csak egy dologra nem törekedett: a tortát felosztó hatalomból nem vette ki a részét, nehogy szent hivatala sérüljön. És mert számára csak egyetlen igazi hatalom létezett: az élő Isten megtörhetetlen hatalma, akit nem lehet leváltani semmiféle népszavazással. Különben is, „*félelmetes dolog az élő Isten kezébe esni*” (Zsid 10,31).

A szerző evangélikus lelkész, a Nyugat-békési Egyházmege esperese

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Hálát adunk neked azért, hogy naponként gondot viselsz rólunk. Mi mégis sokszor aggódunk a holnapért. Bocsd meg kicsinyhitűségünket, és taníts meg önmagunkon túl is meglátni világot! Kérünk, figyelmeztess, ha a hétköznapi gondok miatt távolodni kezdünk tőled, és vész vissza arra az útra, melyet kijelöltél a számunkra. Köszönjük neked, hogy kimondott kéréseink és hálaadásunk által is a benned való szabadság útját egyengeted számunkra.

Könyörgünk a teremtett világról. Taníts bennünket arra, hogy felelősséget tudjunk vállalni azért a környezetért, amelyet otthonunkká teremtettél. Tápláld bennünk az igényességet és a tudatosságot, hogy ne engedjük lakhatatlanná válni otthonunkat.

Add, hogy megtaláljuk a megbékélésre vezető utat. Add, hogy egymásra találjanak a szeretet és megbékélés jegyében a különböző nemzetek és népek, nemzedékek, házastársak, munkatársak, szomszédok. Engedd, hogy több legyen a megértés, mint az értetlenség, s több a szeretet, mint a gyűlölet ember és ember között.

Könyörgünk azokért, akiket betegség vagy magány gyötör. Add, hogy meglássuk: a mi szolgálatunk által is enyhíteni akarod a szenvedést. Te adj gyógyulást a betegségekben, erőt a szenvedések elhordozásához; add, hogy a szeretet gyógyító szavait kimondjuk és tetteit megcselekedjük.

Könyörgünk egyházadért. Ne engedd, hogy igéd üres szólamná legyen ajkunkon. Éleszd fel bennünk újra és újra az élő hitet, a rólad szóló bizonyosságot. Hálát adunk neked szent igédért, amely segít eligazodni életünkben és tanítványságunkban. Add, hogy ne csak halljuk, de éljük is, amit üzen a számunkra.

Hálát adunk neked szereteteinkért, a testvéri közösségeinkért. Add, hogy mindig tudjuk értékelni és viszonyozni mások figyelmességét és szeretetét. Kérünk, tarts meg minket a benned való hitben és reménységben, hogy a teid lehessünk életünkben és halálunkban, egykor pedig együtt legyünk a te országodban, ahol hitünk látással, reménységünk bizonyossággá lesz. Kérünk, Urunk, jóságos és bölcs megértéssel hallgass meg minket Jézus Krisztusért! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Isten kétféleképpen büntet: Egyszer kegyelméből, mint jóságos atya és ideiglen, másodsor haragjából, mint szigorú bíró és örökké. Ha mármint megfeddi Isten az embert, úgy a természet azért oly gyenge és csüggeteg, mivel nem tudja, vajon Isten haragból vagy kegyelemből feddi-e meg, és félelmében, hogy talán haragból teszi, kiáltani kezd: »Óh, Uram, ne haragodban fedd meg engem, hanem add, hogy kegyelemből és ideig való legyen; atya légy, ne pedig bíró!« Amint Szt. Ágoston is mondja: »Óh, Isten, égess itt, sújtsd itt, verjél itt, és kímélj bennünket odaát!« Ezt kéri a zsolnári is e helyen, nem mintha egészen büntetlen akarna lenni – mert ez nem volna jó jel –, hanem hogy úgy büntettség, mint gyermek az atyjától.”

▶ **Luther Márton:** Bűnbánati zsolnárok. A hatodik zsolná (Schulek Tibor fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 16. VASÁRNAP – ÁM 5,21–24

Állóvíz vagy friss, bővizű patak?

A VASÁRNAP IGÉJE

lyek ellentétben állnak Isten törvényével, akaratával, értékrendjével, a népétől elvárt magatartással. Isten sokszor kellemetlen és igen nehéz feladatot bízott rájuk, mikor ajkukat szólásra nyitotta. Lélekben ki nyilatkoztatást kapva kellett olyan mellbevágó és talán érthetetlen szavakat szólalniuk, mint amelyeket ma olvasunk.

Ámósz hallatlanul kemény, meghökkenítő kifejezéseket használ: „Gyűlölöm, megvetem ünnepeiteket, ünnepeiteket ki nem állhatom!” „Rá se tekintek... nem gyönyörködöm...” „Távozzatok előlem... hallani sem akarom...” Összejöveleiket „nem szagolhatja”, nem bírja illatát. Nem tekint különféle áldozataikra, nem kedveli, bármilyen kövére is, az egészétől megcsömörlik. A 21–23. versek kultuszi kifejezései nagyjából egy-egy ünnep lefolyását követik.

Miért? Hát nem azokat „kellene” ostromoznia a prófétának, azokra haragudni Istennek, akik messzire kerültek a templomtól, akik nem gyűlölköznek az Úr imádatára? Mit vétek, akik gyakorolják a kultuszt?

Minden hiába, ha „csak” a lényeg hiányzik. A jogosság és az igazság hiánya teszi érvénytelenné a templomi kultuszt. Ezek pedig nem kultuszi, hanem világi fogalmak. A jogosságnak és az igazságnak a hívó hétköznapi életében kell meghatá-

rozóvá lennie. Ez a lényege a próféták kultusz feletti kritikájának. Ha a templomlátogatók templomon kívüli életéből hiányzik a jogosság és az igazság, akkor válik a templomi istentisztelet Isten előtt utálatos cselekménysorrá. Nem pusztán gépiessége miatt, hanem mert bűnben él, a bűnrel alkut kötött emberek végzik, és az istentiszteleten ezt a bűnrel kötött alkujukat akarják Istennel szentesíttetni. Itt az igaz prófétának megálljt kell kiáltania.

Mert jaj, ha Isten népe azt hiszi, elég, ha a templomban adja meg Istennek, ami jár neki. Jaj az Istent így „tisztelő” népek, éljen Ámósz idején, vagy éljen a mi korunkban. A templomi kultuszban kimerülő képmutatás istentisztelet ellen való prófétai óvás soha nem tehető múlt időbe.

Mit tegyen hát az elfajult nép? Tendőit a 24. vers szabja meg. Csak akkor várhatják Jahve napját reménységgel, ha jog és igazság (a templomon kívüli istentisztelet, az élet istentiszteletének gyümölcsei) folyamatosan és másokat éltetően hömpölyög közöttük, mint az állandó vízű patak, s nem apad el, nem szárad ki, mint nyáron az üres folyómedrek. Isten prófétája által szólítja fel Izraelt, hogy ilyen igaz kegyességet gyakoroljon. Az *Újszövetségben* ugyanezt Pál apostol „*okos istentiszteletnek*” nevezi (vö. Róm 12,1–3), amire a hívőnek „*testét*”, azaz egész életét kell „*élő és szent áldozatul*” odaszánnia.

Vizsgáljuk meg magunkat: milyen a mi kultuszunk? Az élet mindennapi istentiszteletének háttérét magunk mögött tudva vagyunk jelen a

templomi istentiszteleten? Vagy életünk istentisztelete már rég kiüresedett, és talán épp ezért van kiüresedően a templomi istentiszteletünk is? Szíven talál bennünket a figyelmeztetés? Jézus egyik legszébb beszéde a samáriai asszonnyal folytatott dialógus. „...*eljön az óra, és az most van, amikor az igazi imádói lélekben és igazságban imádják az Atyát, mert az Atya is ilyen imádókat keres magának. Az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk.*” (Jn 4, 23–24)

Alig két hét múlva itt a reformáció hónapja. Nagy kegyelem, hogy megérhetjük néhány éven belül az ötszázadik évfordulóját is. Aki, aki megtartja a Krisztus, a Szentírás, a kegyelem, a hit. Újítsuk meg naponként magunkat, istentiszteleti életünket, tekintsünk hálával reformátoraink örökségére mint útmutatásra.

De mindenekelőtt kapaszkodjunk abba a Krisztusba, aki nemcsak egykori, hanem mai követőt is végtelen szeretettel, türelemmel vezetgeti, tisztítgatja, tanítja a helyesre, az igazra, a jóra. Igénkhez olvassuk el Mt 5,20-at és 7,21-et is! Mindannyian rá szorulunk – órá szorulunk rá igazán! „Ünnep” és „istentisztelet” nélküle csak idő, rutin, gépies tett, mely posványos állóvízzé silányul, és kiüresíti, zárványossá teszi a valódi élet hiányában szenvedő emberi lelket, mely végül a semmibe hullik. Míg „ünnep” és „istentisztelet” vele élte, evangéliummá, igazsággá és az örök élet kegyelemmel teljes, bővizű patakjává nemesül. Amelyben lubickol a lélek.

■ KŐHÁTI DÓRA

Mit Isten akar énvelem

CANTATE

veszteség és gyász lesújtó érzésének megélését követően néhány hét múlva vált képessé arra, hogy leírja: „Árva lelkem, én Istenem, / Hű kezembe ajánlom. / Te megadtad a győzelmet / Már poklon és halál!” (Türmezei Erzsébet fordítása)

Az ének dallamának szerzője Albrecht kortársa, a francia reneszánsz jelentős komponistája: *Claudin de Sermisy* (1490 k. – 1562) az egyházi zene mellett a kor legnépszerűbb világi műfajának, a *chansonnak* is meszt volt. *Az Il me suffit de tous mes maux* chanson a *Trente et quatre chansons* című gyűjteményben jelent meg 1528-ban, a kor híres nyomdása, *Pierre Attaignant* gondozásában (az eredeti szöveg az élet nehézségeiről és a halál kívánásáról szól).

A dallam először 1540-ben Antwerpenben került egyházi használatba: a *Souterliedekens* című gyűjtemény a 129. zsolná holland verziójával kapcsolta össze. 1554-ben találkozott Albrecht herceg szövege Sermisy (egyszerűsödött) dallamával. A négy 8 + 7-es nagysorból álló strofa kedvelt versforma. A g-moll melódia a hármashangzatkezdés után nyugodt lépésekre épül. A B-dúrba és F-dúrba történő ügyes moduláció is erősíti a kiegyensúlyozottság érzését.

Az ének műzenei feldolgozásai közül most egyet emelünk ki. *J. S. Bach Was mein Gott will, das g'scheh allzeit* című kantátája (BWV 111) a vízkereszt ünnepe utáni harmadik vasárnapra íródott.

■ ECSEDI ZSUZSA

Életprogram – halálon innen és túl

Sokan nehezen fogadják el azt az életet, amelyet ajándékként kaptak. Nem érzik ajándéknak. Sokkal inkább tehernek, nyűgnek, végső esetben levetni való, ócska ruhának, amelyet nem érdemes felvenni, nem érdemes megtartani, amelyre nem érdemes vigyázni. Sokszor mi magunk is elbizonytalanodunk, újból és újból súlyos kérdések merülnek fel bennünk. Miért vannak a terhek? Miért jönnek a próbák? Hol találjuk meg az értelmét számtalan gyötrelmes pillanatnak, hiábavaló erőfeszítésnek? Amikor az élet adós marad a válasszal, nagyon idegennek, nagyon magányosnak érezzük magunkat a világban.

Hol van hát a megoldás kulcsa? Mi az a biztos pont, amelyhez hozzámérem napjaimat, ahol más megvilágításban látom a terheket, és képes vagyok belelátni a véges ember számára zártnak tűnő végtelenbe? Kutatjuk a választ, és közben győzelem hírért halljuk. Győzelemét, amelyre nem vagyunk irigyek, győzelemét, amely nem tölt el a leigázottak megalázott félelmével. Győzelemét, amely értünk történt. Megtört a ha-

lál hatalma, az Istentől való végzetes és végleges eltávolodás sodrása ellen biztos kapaszkodónk lett. Múlhatatlan életről beszélhetünk, mert visszakaptuk azt, amit eldobtunk magunktól.

Átértékelődik az élet. Mérhető, múltó időknek napról napra olyan szakaszában járunk, amelyben nem menekülhetünk a bűnöktől, a terhektől, a mulandóság elfogadásának nehézségétől. Nincs varázsszítés, amely egyszerűen megszüntet minden rosszat, de van gondviselés, segítség, bűnbocsánat és újrakezdés. Minden napunk útra kelés, nem félelemmel és ingadozással, hanem bizonyossággal. Azzal a bizonyossággal, hogy utunkat az vigyázza, aki számára az életénél fontosabbak voltunk, amikor vállalta, hogy helyettünk hordozza a világ bűneit.

Ilyen biztos alapon nyugvó életet a magunk erejéből nem tudnánk felépíteni. Az életprogram mindig hiányos lenne, mert soha nem tudnánk mit kezdeni azzal a pillanattal, amely minden ember nem nyerhet betekintést. Ezért kérjük őt, hogy tartson meg bennünket maga mellett, mert ő áttörte az áttörhetetlent. Az életprogram nála folytatódik; csak nekünk viszonyítási pont a halálon innen és a halálon túl. Neki nem: neki csak az élet van. A megváltásban teljessé, töretlenül lett örök élet. Az a legjobb nekünk, amit ő akar: visszaadni számunkra ezt a teljességet.

■ ÖRDÖG ENDRE

Bibelturm

► Folytatás az 1. oldalról

Hogyan is sikerült ezt a szép, tartalmas kiállítást létrehozni? *Németh Zoltán*, a pécsi gyülekezet lelkésze – aki feleségével, *Némethné Tóth Szilviával* együtt elindította, fő motorja volt a munkának – elmondta, hogy a Bibliákat a Ráday Gyűjtemény könyvtárától kapták kölcsön, a tornyot körülvevő ismeretterjesztő táblákat pedig a Magyar Bibliatársulattól. A köszönet hangján szólt a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségéről, valamint a Grafitsz stúdió

A SZERZŐ FELVÉTELE

munkatársairól – és nem utolsósorban arról a gyülekezeti munkacsoportról, melynek tagjai összegyűjtötték és rendszerezték a kiállított Bibliák nyelveiről és az adott nép kultúrájáról szóló információkat. „Nagy segítséget jelentett a Déli Egyházkerület és az országos egyház anyagi segítségével” – mondta a lelkész.

Köszöntésében Gáncs Péter felhívta a jelenlévők figyelmét, hogy „a bibliatorony sátor formájú. Emlékeztet arra a szent sátorra, amely Isten népevel együtt haladt az úton. Reménység szerint ez a »sátor« is útra kel. Elképzelésünk szerint a pécsi kiállítás bezárása után vándorkiállítás-ként megmutathatja magát más gyülekezetekben, iskolákban is.”

■ WISZKIDENSZKY ANDRÁS

A kiállítás előzetes bejelentkezéssel tekinthető meg. Jelentkezés *Németh Zoltán* lelkésznel. Tel: 20/824-4141; e-mail: pecs@lutheran.hu

Az első női parókus lelkész Albertin

► Az egész települést megmozgató ünnepségre gyűltek össze szeptember 12-én a jövőre háromszázadik születésnapját ünneplő Alberti evangélikus templomában. Az adott okot az öröme, hogy a két és fél ezres alberti evangélikus gyülekezet – *Túri Krisztina* személyében – huszadik lelkészét iktathatta be a szolgálatba. A három évre szóló meghívást megelőzően a lelkész három évet már töltött Albertin mint másodlelkész. (Elődje, *Szmlár Attila* tavaly ősszel fejezte be szolgálatát a gyülekezetben.) Az iktatási liturgiában *dr. Fabiny Tamás* püspök, *Krámer György* esperes és *Brevovszkyné Pintér Márta*, a Női Missziói Szolgálat referense szolgált.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A *Tessedik Sámuel* tudós-lelkész szülőfalujában végzett lelkészi szolgálat nem kis munkát jelent, hiszen a gyülekezetben 1952-től szeretetotthon, 1992-től óvoda, 1993 óta által-

nos iskola is működik – az otthon lakóinak, illetve az oktatási intézmények dolgozóinak, tanulóinak lelki-gondozása pedig ugyancsak a mindenkor helyi lelkész(ek) feladata.

Éppen ezért *dr. Fabiny Tamás* püspök külön kérte az egyházközséget, hogy – a közgyűlés korábbi döntésének megfelelően – mihamarabb gondoskodjon másodlelkészről, hogy a sokrétű munka megosztható legyen.

Megható pillanata volt az együtt-létnek, amikor a püspök Ef 2,20–21 alapján tartott igehirdetésében arra kérte a beiktatott lelkészt, hogy forduljon meg, és nézzen szembe a mögötte lévő gyülekezettel. „Ök a te nyájad, ök a te testvéreid” – mondta, majd így szólt a gyülekezetnek: „Hadd bízzam az alberti gyülekezet imádságos szeretetére *Túri Krisztinát*. Ezen túl kiemelte az úrvacsora fontosságát: „Akkor lesz áldott a közösség előtt álló időszak, ha a gyónási kérdésekre – különösen kettőre – mindenki őszintén tud válaszolni: bánom, megbocsátottam.” Mindennek megerősítésére az istentisztelethez kapcsolódóan – az iktatási ünnepségeken nem feltétlenül megszokott módon – úrvacsorai közösségben lehetett együtt a mintegy félezer jelenlévő.

A frissen beiktatott lelképásztor 1Pt 5,7 alapján arról beszélt, hogy a gondok helyett a Gondviselő felé kell fordítanunk tekintetünket, hogy aztán elindulhassunk az elköteleződés útján.

A közgyűlést *Farkas László* felügyelő vezette. A köszöntések hosszú sora, a tizenöt felszólaló bizonyosságát adta annak, hogy *Túri Krisztinát* sok kisebb-nagyobb közösség zárta szívébe eddigi szolgálata során. Így szolgatársain és az egyházi vezetőkön kívül köszöntötték őt a gyülekezet, a város, a finn és a szilágysági testvérgyülekezet, az anyagyülekezet, a szlovák önkormányzat és a női misszió képviselői.

A háromórás alkalmat a gyülekezet énekkarának, az általános iskola tanulóinak és az óvodásoknak a szolgálata, szavalt és orgonazene tette emlékeztetessé. A templomi együttestet szeretetvendégség követte az evangélikus általános iskola tornatermében.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Őszi LMK

Lassan hagyománnyá válik, hogy a nyári szabadság utáni első őszi lelkészi munkaközösségi ülést (LMK) négy egyházmegye közösen tartja a Balaton-parton. Így volt ez idén is: szeptember 7–8-án a Győr-Mosoni, a Pesti, a Somogy-Zalai és a Veszprémi Egyházmegye mintegy hetven lelkésze találkozott és tanácskozott a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban.

A kétnapos értekezlet nyitóáhitátát *Szél Bulcsú*, a kispesti gyülekezet lelkésze tartotta, majd *Gáncs Péter* püspök a Lutheránus Világszövetség tizenegyedik, Stuttgartban tartott világtalálkozója kapcsán nemcsak az esemény hangulatából adott ízeletet, hanem átfogó tájékoztatást is nyújtott a világszervezet munkájáról.

Az első nap délutánjának második előadását *ifj. dr. Hafenscher Károly* lelkész tartotta *Tanfegyelm és liturgia összefüggése* címmel. Hangsúlyozta, hogy a liturgiát nem igazíthatjuk a saját képünkre, hiszen az nem más, mint az igehirdetés egy sajátos formája. Nem a magunkét mondjuk, hanem Isten szavát adjuk tovább. Minden szónak súlya, értelme és célja van. A tanfegyelm és a liturgia ilyenformán ikertestvérei egymásnak.

A harmadik, egyben utolsó előadás is fajsúlyos témát érintett. *Csorba Gábor*, az országos iroda gazdasági és pénzügyi osztályának vezetője, illetve *Smidéliusz Zoltán* nemespátrógyékényesi lelkész a nagy vitákat kiváltó szolidaritási törvényről szólt. A vita ezúttal sem maradt el a jogszabályról – amelynek bevezetését már többször elhalasztották –, bár azzal mindenki egyetértett, hogy a lelkészek és egyházi alkalmazottak hosszú távon biztonságos nyugellátása érdekében lépnie kell egyháznaknak. Az aggodalom a gyülekezetek teherbíró képességét illetően volt tetten érhető.

A közös lelkészi munkaközösségi ülést másnap *Koháry Ferenc* lébenyi lelkész homiletikai munkájának felolvasásával, illetve úrvacsorai istentisztelettel zárult, amelyen *Koczor György* zalaistváni lelkész szolgált.

■ KISS MIKLÓS

Örvendetesen sokan jeleztek vissza múlt havi írással kapcsolatban, amely a pihenésről szólt. Időközben ránk köszöntött a szeptember, ráadásul a barátságosan, hívős arcával. Már csak ezért is fel kellett tölteni, sőt talán be is kellett üzemelni a fűtőrendszert... Most derül ki, hogy a nyári „karbantartás” elérte-e a célját. Ezért ma a munkáról, a gyülekezetek reménység szerint dolgos hétköznapjairól szeretnék írni. Mert egyházunkban tennivaló bizonyonnyal nagyon sok van.

Balgaság volna felkészületlenül fejest ugrani a feladatok tengerébe. Mindenekelőtt tudatosítanunk kell a latin mondásban („Ora et labora”) rögzített sorrendet: munkánkat megelőzi az imádság. Az Isten előtti elcsendesedés nem a tevékenységtől veszi el az időt, ellenkezőleg: a hatékonyságot segítheti. Egy elbeszélés szerint *Luther* egyszer ezt mondta: „Ma nagyon sok dolgom van, ezért nagyon sokat kell imádkoznom.”

A felkészülés másik módja a tudatoság. Ilyenkor ősz elején – immár negyedik esztendeje – éves gyülekezeti munkaprogramot teszünk le lelkészeink és munkatársaink asztalára.

A budavári gyülekezet szeptemberi presbiteri ülésén igazgató lelkészünk tudatosan nem lelkészi, hanem gyülekezeti munkaprogramról beszélt. Egyházi életünk nem korlátozódhat a lelkészek erőfeszítéseire. Az volna jó, ha magukat a presbitereket és a híveket nyugtalanítaná, ha nem volna rendsze-

res ifjúsági alkalom, gyülekezeti biblióra, szeretetvendégség vagy éppen nyári tábor. A jegyesoktatásra, a felnőttek tanítására, a presbiterképzésre is csak tudatosan szabad készülni.

Az előkészítő anyagok mindig más egyházkerület munkaközössége jóvoltából készülnek el. Most újra ránk, északiakra került a sor, és *Bence Imre* esperes vezetésével a Budai Egyházmegye lelkészei adnak kezünkbe egy sajátos „órarendet”. Az ötletes megoldások a gyülekezeti élet különféle területeihez nyújtanak segítséget „tantárgyi besorolásokkal”. A közölt rövid történetek, énekek és filmajánlók tovább gazdagítják ezt a munkaprogramot.

Természetesen lehetőség van a felkínált tematika helyi szükséglet szerinti átalakítására, súlyozására. Sőt kifejezetten kívánatos, hogy ki-ki a saját személyes hitét és ismeretanyagát belevigye a rendelkezésre álló előkészítőbe.

A lelkészek és hitoktatók folyamatos önképzésben vehetnek részt e füzetek – vagy elektronikus változataik – segítségével. Örömmel látom számos jelét annak, hogy sokan milyen szívesen osztanak meg egymással segédanyagokat. Az „et labora” felszólítás nyomán gyülekezeteink a szó legjobb értelmében vett laboratóriummal is válhatnak.

Ebben az összefüggésben emlí-

„...et labora”

ÉGTÁJOLÓ

tem meg az északi kerület másik újtását, a lelkészek digitális szolgálati naplóját. Mindez talán megmaradhatna a lelképásztorok számára küldendő amolyan szolgálati közlemény szintjén, ám mivel a kezdeményezést „megnesztele a sajtó” (az elmúlt héten írt róla az *Evangelikus Élet*), ezeken a hasábkokon is szívesen szökök róla. Előjáróban – talán sok lelkész nevében – meg kell vallani, hogy a szolgálati napló vezetése nem tartozik a kedvenc tevékenységeink közé. Nem is kell mindenáron szeretni ezt a munkát, ám azt be lehet látni, hogy szolgálatunkat jelentős mértékben segítheti. Sőt az eddigiekhez képest sokkal több haszonnal lehet azt végezni, amennyiben felismerjük az elektronikus eszközökben rejlő többlet-lehetőséget. (Mint ahogy ma már aligha vitatja bárki, hogy számítógépen gyorsabban és hatékonyabban lehet dolgozni, mint a jó öreg Erika írógé-

pen – jöllehet az áttérés időt vett igénybe, és alighanem gyakori bosszúsággal jár.)

A Dél-Pest Megyei Egyházmegyében határozták el először, hogy a hagyományos munkanaplót átalakítják, és az adatokat számítógépen tárolják. Ez az eszköz lehetővé teszi a szolgálati ágak csoportosítását, későbbi összesítését – amelyre az úgynevezett népmozgalmi adatok közlése során úgyszintén szükség van –, legfőképpen pedig az önellentőzést. Szolgáltatásain ilyen áttekintése során a lelkész könnyen megállapíthatja, hogy idejét hogyan osztja meg a különféle feladatok között: hetente vagy havonta hány órát tölt látogatással, igehirdetési előkészületekkel vagy adminisztrációval.

Az esetleges torzulások felismerése lehetőséget ad a korrekcióra. Mert aligha kívánatos, hogy egy lelkész inkább legyen ingatlankezelő vagy építési vállalkozó, mint híveinek pásztor. Hangsúlyozni kell tehát az önellentőzés szerepét. A lapunkban megjelent – amúgy teljesen korrekt – bemutató írásnak talán az a félmondata félreérthető, hogy „az eddigi két-háromévenkénti hivatalvizsgálatok helyett most az esperes szinte percről percére követheti lelkészei tevékenységét”. Egyrészt természetesen megmarad a hivatalvizsgálat

eddigi gyakorlata, már csak azért is, mert annak célja a gyülekezetek tevékenységének átfogó megismerése, egyebek mellett az épületek bejárásával és a presbitériummal való személyes találkozással. Másrészt kevés dolog áll távolabb esperestől vagy püspöktől, mint hogy kandi kamerával vagy amolyan Nagy Testvéreként figyelje lelkészeit.

A püspök vagy esperes jelzést ad arról, hogy mikor tekint be valakinek a digitális naplójába, illetve az ő szolgálati naplójába is betekinthez bármelyik lelkészre. Természetesen garantálni fogjuk a hivatali titkok és a személyiségi jogok védelmét.

Végül arról is kell szólni, hogy érdemben éppen a szolgálatok arányának pontos ismeretében képes egy vezető tanácsolni a gyülekezeti lelkészt és a gyülekezetet, hiszen mind az alul-, mind a túlterheltség komoly károkat okozhat.

Őszintén remélem, hogy ezek az új eszközök is hozzásegítenek az *ora et labora* ősi elvének megvalósulásához.

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Ahol a hálaadás művészetét tanuljuk

Templomszentelés Gyékényesen

▶ A gyékényesi evangélikusok lelki hajlékát – amely a Somogy-Zalai Egyházmegye legnagyobb temploma – 1887-ben *Valentin Morandini* tervezte neogótikus stílusban. Az elmúlt több mint egy évszázad során sok megpróbáltatás érte az épületet: tűzvész, földrengés, világháborúk bombázásai. A katasztrófák után gyors javításokkal, 1960-ban és 1964-ben, majd 1986 és 1988 között egy-egy nagyobb felújítással sikerült megmenteni a patinás templomot. Most újabb mérőföldkőhöz érkezett a gyülekezet. Szeptember 11-én, szombaton délelőtt *Ittész János* püspök felszentelte a kívül-belül megújult épületet.

A gyékényesi gyülekezet tagjai az elmúlt két évtizedben is a jó gazda igyekezetével óvták, szépítették, gazdagították templomukat. Megvásárolták és felújították egy elnéptelenedett templom oronját, székeket, szőnyegeket, terítőket, úrvacsorai eszközöket szereztek be, megoldották a vízvezetést,

megújulásáért adhatott hálát a gyülekezet.

Ittész János püspök a templomszentelési ünnepi isten-

dedése, itt minden alkalommal ezt tanuljuk.

Smidéliusz Zoltán lelkész az istentiszteletet követő köz-

kicsérítették a tetőszerkezetet, új szóséket készítették. S mindeközben 2002-ben lehetőség nyílt a templomhoz kapcsolódó lelkészlakás gyülekezeti házzá való alakítására, felújítására is.

Ezúttal teljes renoválásért és az épület környékének

tiszteleten Zsolt 118,17.28.29 alapján tartott prédikációjában hangsúlyozta, hogy a hálaadás művészetét tanulni kell, s ez a templomszentelés jó alkalom erre. Ha Krisztus uralkodik a szívünkben, akkor tudunk Istennek tetsző módon hálát adni. Ez a templom kül-

gyülésen elmondta, hogy a mintegy huszonnégy millió forintos beruházást uniós pályázat keretében sikerült megvalósítani; a munkálatokhoz a gyülekezet másfél millió forinttal és egymillió forint értékű társadalmi munkával járult hozzá. *A Jakobey Károly* festette oltárképet az egyházkerület és a Gyékényesi Mezőgazdasági Zrt. támogatásával restaurálták.

Az istentisztelet után *Ittész János* püspök egyházkerületi érmet adott át – szolgálatát megköszönve – *Deméné Smidéliusz Katalinnak* (képünkön), aki megromlott egészségi állapota miatt nemrégiben vonult nyugdíjba.

Az alkalmat megtisztelte jelenlétével, és köszöntést mondott *Szászfalvi László* államtitkár, a térség országgyűlési képviselője is.

■ MENYES GYULA

Festék alól napvilágra került érték

▶ Szőkedencs Somogy megye északnyugati csücskében fekvő kis település. 1932-ben a krónikás 257 helybeli lutheránusról számolhatott be. Ma viszont ennek a lélekszámának alig egytizede él a faluban (24 fő). Az itt álló, egy híján százötven éves evangélikus templom gyülekezete az elmúlt szombat délután hálaadó istentiszteleten ünnepelhette hajlékának belső megújulását.

ánygyülekezete. Lelkésze jelenleg *Deme Dávid*.

A reformáció idején Szőkedencs a *Véssey* család birtoka volt. Az ellenreformáció után a türelmi rendeletet követően, 1805-ben éledt újjá a leánygyülekezet.

A mai evangélikusok ősei Pustadarócról, az akkori Vas vármegyéből, Körmend környékéről érkeztek. 1807-ben

anygyülekezete. Lelkésze jelenleg *Deme Dávid*.

A mostani felújítás idején derült fény arra, hogy a mennyezet nagy értéket rejt. *Varga László* gondnok gyermekkorából emlékezett rá, hogy az 1970-es években – minden bizonnyal a kis gyülekezet anyagi teherbírásának következményeként – a freskót egyszerűen lemeszelték. Ezúttal a gondnok kérte a fes-

tan, mert Isten – érte – minden időben megtartja egyházát.

A gyülekezet 2003-ban országos egyházi belső kárpótlási keretből 2,5 millió forintot kapott. Ebből először felújította a templom tetőzetét és elkészíttette a toronyórát, majd 2006-ban a torony falainak szigetelését végezték el. 2007-ben kifestették a templombelső, új templompadok készültek, faburkolást kapott a kövezett padlózat.

Ekkor fedezték fel a freskót. Azonnal értesítették *dr. Harmati Béla Lászlót*, az Evangélikus Országos Múzeum igazgatóját. Az ő segítségével sikerrel vettek részt egy európai uniós vidékfejlesztési pályázaton. A restaurálás munkáját *Velledits Lajos* festőművész-restaurátor és munkatársai végezték.

Érdekessége a templomnak, hogy – a lapunkban nemrégiben közzétett hirdetés nyomán – a régi oltár helyén immár a pusztavacsi templom szószékoltára áll.

Az ország földrajzi közepén fekvő településen sajnos elfogytak az evangélikusok, itt viszont még ékesítheti az oltár a kis létszámú gyülekezet templomát. Ebből az alkalmából *Hérincs Miklós* új, az ünnepre készített oltárképpel ajándékozta meg a szőkedencsi közösséget.

Immár egy évtizedes hagyomány, hogy *Wolfgang Boetcher* nyugalmazott német lelkész nagypéntektől ok-

iskolát és imaházat, 1861-ben templomot építettek, majd a hajlékot 1900-ban megnagyobbították. Valószínűleg ekkor kerülhetett a templom mennyezetére a közelmúltban feltárt freskó.

A falu evangélikusainak lel-

tőket, hogy nézzék meg, rejt-e valamit a vakolat. A festékréteg eltávolítása után mozaikokként állt össze szemük előtt az egykori freskó.

A hálaadó istentiszteleten *Ittész János* püspök Lk 12,32 alapján tartott igehirdetésé-

kigondozása az 1950-es évek közepéig Véséről történt, majd – több környékbeli anyaggyülekezethez való tartozás után – 1996-tól Szőkedencs a Nagykanizsa–Szepteneki Társult Evangélikus Egyházközség le-

ben hangsúlyozta, hogy e templomban rejtett értékek kerültek napvilágra, illetve bátorította a fogyó gyülekezetet: Krisztus tanítványai minden korban kicsiny nyáj volt. Nekünk csak hinni kell Jézus-

tóber végéig – kéthetente pén-tek esténként – német nyelvű istentiszteletet tart, melyen átlagosan huszonöt, a környéken letelepedett német evangélikus vesz részt.

■ M. Gy.

Születésnap társszolgálók körében

► Úgy tartják, minden társadalom tükré, hogyan bánik az elesettekkel: a gyerekekkel, az idősokkal és a rokkantakkal. Magam hozzátenném: tükré annak is, hogy az egyház teljesíti-e Istentől kapott feladatát. Számos egyházközösségünkben működnek rászorulókat segítő intézmények. A viharsarki Tótkomlóson például 1992 óta gyülekezeti alapítású óvoda, 1998-tól szeretetotthon, illetve – amint korábban lapunk hasábjain hírt adtunk róla – evangélikus idősök klubja is működik. Utóbbi fennállásának első évfordulója alkalmából a klub már beiktatott dolgozóit megerősítették munkakörükben, a többi diakóniai munkatársat pedig – szlovák és magyar nyelvű – ünnepi istentisztelet keretében múlt vasárnap iktatták be szolgálatukba. Ezután a szomszédos országokból, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház képviselőiben érkezett vendégek részvételével diakóniai konferencia kezdődött a helyiek által *Kisbirtoksként* ismert, napjainkban immár a *Természet Háza* nevet viselő épületben.

– Az evangélikus diakónia felépítése és szerepe a mai társadalomban címmel meghirdetett tanácskozás mindenekelőtt arra szolgál, hogy a hatékony és eredményes munkavégzés érdekében kezdetét vehesse a kelet-közép-európai térség diakóniai szakemberei közötti tapasztalatcsere. Közös keretben keressük a választ arra kérdésre is, miként lehetne gyülekezetünk tagjainak, elsősorban a fi-

sa 1948-ban kezdődött, a folyamat 1956-ban fejeződött be.

A munka csupán 1991. november 30-án indulhatott újra. Azóta tizen-nyolc diakóniai intézmény – közöttük a siket-vak gyermekeknek otthont adó, a térségben egyedülálló intézet – működik, és készülnek egy újabb objektum megnyitására is.

Náluk a diakónia az egyháztól különálló, de annak segítségével és tá-

nuló gazdasági, szakmai és spirituális felelősség kell, hogy jellemezze; ennek jegyében mindenhol a minőség, a magas szakmai színvonal, egyfajta egységes diakóniai standard képviselése a cél.

A krónikás úgy véli, ennek az elvárásnak nehéz, de természetesen nem lehetetlen eleget tenni a Vajdaságban, ahol – Ana Farkašová, Kovačica (Antalfalva) település állami diakóniai centrumának vezetője szerint – mindössze ötvenezer evangélikus él, és csupán 1993 óta létezik szerb diakónia.

Csak kicsivel fiatalabb a romániai diakónia, amelyet a Nagylakról (Nădlac) érkezett, önkéntesként dolgozó *Stefania Iarošová* és férje mutatott be. Náluk 1995-től kezdve működik szeretetotthon, továbbá gyógyászati segédeszközök adnak bérbe, illetve ruhát osztanak.

A rendezvény a Tótkomlósi Evangélikus Szeretetszolgálat vezetőjének, *Lopuch Pálné Lipták Gabriellának* az előadásával zárult. Az intézményvezető *Formálódó diakónia Tótkomlóson* címmel a helyi diakó-

Ideiglenes otthon – maradandó emlékeztető

Egykori lakóinak kezdeményezésére szeptember 9-e óta emléktábla hirdeti a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Szentkirályi utcai épületrészének belső udvarra néző falán, hogy harminchét évig ebben a házban működött a Kakas Lídia Szeretotthon.

Krasznai János szobrászművész két összekapaszkodó kezét ábrázoló alkotását *Kákay István* országos irodaigazgató és *D. dr. Harmati Béla* nyugalmazott püspök (*képünkön*) leplezte le.

Az ünnepélyes aktust megelőzően a püspök – akinek szülei harmincegy évig éltek az otthonban – Róm 15,7 alapján arra buzdította a megjelenteket, közöttük az országos iroda dolgozóit és az országos presbitérium tagjait, hogy azt az áldást, melyet ezek a falak jelentettek az itt élőknek, jó szóval, szeretettel, vigasztalással ők is adják tovább az elesetteknek.

Kakas Lídia 1915-ben hagyta a Deák téri magyar evangélikus egy-

házra józsefvárosi, Balassa utca 9. szám alatti lakását, melyet 1932-től hasznosítottak szeretetotthonként. Az intézmény tíz év múlva egy újonnan épült zuglói házba költözött, ezt az ingatlant azonban az egyházvezetés 1972-ben a teológiai akadémianak adományozta, így az otthon lakói – ideiglenesnek mondott megoldásként – az Üllői úti bérházba költöztek.

A nyugdíjas egyházi alkalmazottak Kakas Lídia otthona megszűntetésének folyamata – az egyház székházának tervezett felújítása miatt – 2009-ben indult el; jogutód nélküli megszüntetéséről 2010 februárjában született meg a zsinati határozat. A diakóniai intézmény lakóit a Sarepta Budai Evangélikus Szeretotthonban, a Gaudiopolis Békásmegyéri Evangélikus Szeretotházban és a kistarcsai Evangélikus Papnék Johannita Szeretotthonban helyezték el.

■ V. J.

A SZERZŐ FELVÉTELE

ataloknak a figyelmét felhívni az önkéntes diakóniai munkára – mondta a délutáni rendezvény előtt lapunknak *Szpisák Attila*. A tótkomlósi parókus lelkész – egyúttal a rendezvény megálmodója – ezután a település polgármesterével, *dr. Garay Ritával* együtt köszöntötte a jelenlévőket.

A felszólalók sorát *Ján Huba*, a szlovákiai evangélikus diakónia vezetője nyitotta. Nagyívű referátumát történeti visszatekintéssel kezdte. A jelenlévők megtudhatták, hogy hazájában az evangélikus diakónia 1931-ben kezdte meg működését, Liptószentmiklós székhellyel. A szeretetszolgálat intézményeinek államosítá-

si megvalósításával munkálkodó, a társadalom szükségleteit szem előtt tartó „célszervezet”, önálló jogi személy. Nem úgy, mint Magyarországon, ahol a diakóniai osztály az egyház életének szerves része – hangzott el a következő, *Buda Annamária* által tartott prezentációban (*képünkön*). Egyházunk diakóniai osztályának vezetője – akit kollégája, az országos iroda igazgatóhelyettese, *dr. Mekis Viktória* is elkísért – *A Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai szolgálat* című előadásában egyebek mellett arról szólt, hogy a diakóniát a keresztény elköteleződés, a holisztikus szemlélet, illetve az ellátottak és a partnerek iránt megnyilván-

niai munkát mutatta be. Az ötvenegy főt befogadó szeretetotthonban és a mintegy százhetven főt elérő idősök klubján keresztül végzett szolgálat – amelynek része a nappali ellátás, az étkeztetés, valamint a házi segítségnyújtás – irányvonalát az aranySzabály („Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük...”; Mt 7,12) jelöli ki, és ennek szellemében az ellátottak iránti szeretet és tisztelet jellemzi.

A konferencia záróakkordját másnap a Szarvas-Ótemplomi Szeretetszolgálatnál tett látogatás jelentette.

■ GAZDAG ZSUSZANNA

FOTO: VITÁLIS JUDIT

Hatvan éve oszlatták fel a szerzetesrendeket Magyarországon

Hatvan éve, 1950. szeptember 7-én jelent meg az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete, amely – négy kivétellel – feloszlatta a magyarországi szerzetesrendeket.

Az 1945 és 1948 közötti kormányok deklarált célja az állam és az egyházak szétválasztása volt, amely hamarosan a „klerikális reakció” elleni küzdelemre változott.

1945-ben feloszlatták az egyházi birtokokat, 1946-ban feloszlatták az egyházi társadalmi szervezeteket, két évvel később államosították az egyházi iskolákat.

A „fordulat éve” után az egyházak már az első számú ideológiai ellenségnek minősültek. A legfontosabb egyházi posztok betöltőit megfélemlít-

tással, erőszakkal, koholt perek indításával állították félre, és helyükre a hatalomhoz lojális személyeket helyezték. Négy egyház, a református, az unitárius, az izraelita és az evangélikus 1948 végére egyezményeket kötött az állammal.

A katolikus egyház élén álló megingathatatlan, semmilyen kompromisszumra nem hajlandó *Mindszenty József* hercegprímást 1949 februárjában koncepciók perben életfogytig tartó fegyházra ítélték. A püspöki kar tárgyalászatához kényszerítése érdekében az Államvédelmi Hatóság 1950 nyarán több alkalommal is meglepésszerűen lecsapott, éjszaka hurcolva el több mint háromezer szerzetest. A legtöbbjüknek csak percek adtak

arra, hogy felkészüljenek az útra, kényszertartózkodási helyeken zsúfolták össze őket, olykor a legelémibb életfeltételeket sem biztosítva számukra. Mindezek után a püspöki kar 1950. augusztus 30-án aláírta a katolikus egyház állami ellenőrzését biztosító, a működését korlátozó között engedélyező megállapodást. (Azt követően, hogy az egyezményt aláíró *Grósz József* kalocsai érseket 1951-ben tizenöt évi fegyházra ítélték, a püspöki kar felesküdött az alkotmányra.)

1950. szeptember 7-én jelent meg az Elnöki Tanács 1950. évi 34. számú törvényerejű rendelete, amely megvonta a szerzetesrendek működési engedélyét. Mindössze négy tanítórend: a bencések, a piaristák, a ferencesek és

a Szegény Iskolanővérek folytathatta a munkáját, igen korlátozott lehetőségekkel. Csak kilenc rendház maradt meg mintegy száznyolcvan férfi szerzetessel és hatvan szerzetesnővel, a katolikus egyház négy hittudományi főiskola és nyolc középiskola fenntartására kapott jogot.

A rendelkezést azzal indokolták, hogy a pártpropaganda által a klerikális reakció agitátorapparátusának minősített szerzetesrendek munkáját – főként a tanítást és a betegápolást – az állam átvette, ezért rájuk nincs többé szükség.

Több mint hatszáz szerzetesházat elbontottak, ezek mintegy tizenkétezer lakóját úgy lakoltatták ki, hogy nem biztosították számukra lakóhelyet, és még azt is megtiltották, hogy új lakhe-

lyükön együtt éljenek. Nagy részük a végzettségénél, tudásánál alacsonyabb szintű munkára kényszerült a polgári életben, ezzel az országot tízezernél több pedagógustól, tudós szakembertől, jól képzett ápolónővértől fosztották meg.

1989. szeptember 28-án az Elnöki Tanács hatályon kívül helyezte az 1950-es rendeletet, ezzel ismét megnyílt a lehetőség a szerzetesrendek és a szeretetszolgálatok működése előtt.

1990 elejére 58 női, illetve férfi szerzetesközösség szerveződött újjá, 2004-ben pedig már 100 szerzetesrendet, 70 női és 30 férfi rendet, illetve társulást tartott nyilván több mint 2500 taggal a Magyar Katolikus Egyház.

► MTI

Biblikus konferencia a test teológiájáról

► **Testben élünk** címmel rendezték meg a nemzetközi biblikus konferenciát Szegeden, immáron huszonkettedik alkalommal. A test és a lélek közötti összefüggések izgalmas teológiai szempontjait tárgyalták szeptember 9. és 11. között a világ tizenhét – német, japán, osztrák és jó néhány Kárpát-medencei – egyeteméről érkezett neves előadók.

Elterjedt sztereotípiák, hogy a vallás – kiváltképp a kereszténység – megveti a testet, a vallásos ember aránytalanul nagy hangsúlyt helyez a lelki életre. A részt vevő bibliatudósok, akik ezúttal is a keresztény testvéregházak kiváló kutatóit reprezentálták, sokoldalúan cáfolták ezt a bevett gondolatot.

Jutta Hausmann Őszövetség-kutató *Kell Istennek test? Megfontolások az őszövetségi antropomorfizmusokról* című izgalmas előadásában elmondta, hogy az Őszövetség tanúsága szerint az ember nem képes Istenről úgy beszélni, hogy elvonatkoztatson az emberi fogalmaktól. Ezért olvashatunk például prófétai könyvekben és a *Zsoltárok könyvében* is gyakran Isten kezéről, szeméről stb. Ezek a metaforák számos esetben a Feljebbvaló és az ember viszonyának leírásakor fordulnak elő. Ugyanakkor oka van annak is, hogy van számos olyan testrészt, mely Isten vonatkozásában elképzelhetetlen, hisz akkor már nem úgy tekintene rá az ember, mint Istenre.

A konferencia iránti érdeklődésre jellemző, hogy idén majdnem kétszer annyi – mintegy száz – regisztrált résztvevő látogatott Szegedre, mint a korábbi években. Hisz túl azon, hogy sok-sok kiváló tudós volt jelen, a részvétel nyitott mindazok számára, akik érdeklődnek a bibliatudomány iránt.

Először adták át a kortárs Újszövetség-kutatás egyik kiemelkedő szaktekintélyéről, Joachim Gnilkáról elnevezett díjat. Az idős professzor személyesen nyújtotta át az elismerést Jakubinyi György gyulafehérvári érseknek, amiért hosszú évek óta támogatta a konferenciát jelenlétével, kimagasló előadásaival, védnökségével. A díjazottat többen méltatták. Fabiny Tamás evangélikus püspök elmondta: Jakubi-

nyi érsek könyveinek különös erénye, hogy minden keresztény ember gazdátjának találhatja őket. Több nyelven publikáló szerzőként munkáival hivatkozva nemzetek és testvéregházak között egyaránt.

Szintén az ünnepségen adták át „A konferencia támogatói és barátai” elnevezésű oklevelet Valentiny Géza pápai prelátus részére, valamint „A konferencia barátja” oklevelet Fabiny Tamás evangélikus és Bölskei Gusztáv református püspök részére.

A konferencia egyik kötetlen programja volt a kezdő nap végén egy labdarúgó-mérkőzés, amelyen a Debreceni Református Hittudományi Egyetem, valamint a szegedi Szent Gellért szeminárium hallgatói találkoztak. (A debreceniek 7:3-as győzelmével végződött meccsel szintén a testvéregházak barátságos viszonyát szerették volna erősíteni, illetve demonstrálni a szervezők.)

A konferencia zárónapja a nevezetes szeptember 11-ei évfordulóra esett. Ekkor volt vendég a Magyarországi Muszlimok Egyházának képviselőjében Abdul-Fattah Munif. A hírekben hallható Korán-életési tervekkel reagálva a konferencia résztvevői kiálltak amellett, és imádkoztak azért, hogy minden ember tartsa tiszteletben a vallások szent könyveit.

Az egyik résztvevő így fogalmazott: a szegedi biblikus konferencia különös jellemzője, hogy a résztvevők között barátságok is szövődnek. Ezáltal „tudományosan” és lelkileg is gyümölcsöt hoz.

(A konferencia előadásai elolvashatók és mp3 formátumban meg is hallgathatók a világhálón: www.congress-travel.hu/biblikus2010.)

■ B. K.

Felújítják a betlehemi Születés templomának tetőszerkezetét

Történelmi jelentőségűnek minősített megállapodást írtak alá a Palesztin Hatóság, valamint az ortodox, az örmény és a katolikus egyház képviselői: az egyezség a betlehemi Szüle-

templomának 15. századból származó tetőszerkezete beázik, és a nedveség veszélyezteti az épület fából készült elemeit, illetve a mozaik- és freskómaradványokat.

tés temploma tetőszerkezetének felújításáról szól.

Az Egyesült Nemzetek Nevelési, Tudományos és Kulturális Szervezetének (UNESCO) egy közelmúltbeli jelentése szerint a Születés

A templomot azon a helyen építették fel, ahol a hagyományok szerint Jézus Krisztus született. Az épület tetőszerkezetét kétszáz éve nem újították fel.

► MTI

Tanévnyitó intézményvezetőknek

Dr. Gloviczki Zoltán helyettes államtitkár ismertette a kormányzat közoktatási terveit

► A Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási és Iskolai Osztálya szeptember 7-én tanévnyitói értekezletet tartott az evangélikus oktatási intézmények vezetői részére Budapesten, az Üllői út 24. szám alatti országos iroda első emeleti tanácstermében. Az alkalmon részt vett dr. Gloviczki Zoltán közoktatásért felelős helyettes államtitkár is.

Az értekezlet Ittész János elnök-püspök áhítatával kezdődött, majd dr.

Koller Edit, az Oktatási Hivatal Közoktatási Hatósági Főosztályának vezetője tartott előadást a közoktatási törvény szeptember elsején életbe lépett módosításairól *Milyen változásokat szeretnének az iskolák?* címmel.

Ezután a helyettes államtitkár ismertette a kormányzat közoktatási terveit.

A közoktatás szakmai ellenőrzésének tapasztalatairól és lehetséges megoldásairól, a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet által kidolgozott *komplex intézmény-ellenőrzési és -értékelési prog-*

ramról adott elő Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér, az intézet vezetője.

Ebéd után a Magyarországi Evangélikus Egyház közoktatási esélyegyenlőségi tervét ismertette Kende Ágnes esélyegyenlőségi szakértő. *Lőrinczné Tasi Zsuzsa*, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium tanára az evangélikus oktatási intézmények 2009. évi kompetenciamérésének eredményeiről számolt be. Végül Kákay István, az országos iroda igazgatója mutatta be az új munkatársakat, Hesz Erzsébet szakreferens pedig beszámolt a 2010/2011-es évi ütemtervről.

► Forrás: evangelikus.hu

ÚJRA HÚSZÉVES AZ EGYHÁZZENEI TANSZÉK

Hagyomány és megújulás a liturgiában és zenéjében

► **Több mint negyvenéves kényszerű szünet után, húsz évvel ezelőtt nyílt meg ismét a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszéke. Ebből az alkalomból Hagyomány és megújulás a liturgiában és zenéjében címmel rendeztek szimpóziumot szeptember 8. és 10. között a régi Zeneakadémia kamaratermében.**

A tudományos tanácskozáson a kultúr- és művészettörténet, a liturgika és az egyházzene kutatói – köztük felekezeti intézmények prominens oktatói – mintegy harmincöt előadást tartottak.

„Egyházzenei részleg” létesítését már az intézmény első elnöke, Liszt Ferenc szorgalmazta, hiszen annak „hiánya más konzervatóriumokban a művészet és az istentisztelet számára egyaránt károsnak mutatkozott”, s „a templomokban oly gyakran kintornára való zenéléshez” vezetett. Önálló „egyházi-zene képző tanfolyam” végül csak 1926-ban, jó fél évszázaddal a Zeneakadémia alapítása után létesült. Ezt 1949-ban megszüntették, és csak 1990-től fogadhatott újra hallgatókat. A tanszak mindenkor vezetői, tanárai koruk változásai, új kihívásai közepette is igyekeztek hűek maradni a Liszt által megfogalmazott alapelvekhez, hogy az oktatás „az egyházzene quodlibet-üzeme” helyett a „kultuszhoz illő és építő eredményeket hozzon”, és így egyszerre szolgálhassa a szentet és a művészetet, a liturgiát és a kultúrát.

A nyugati kultúra szüntelen változásban, megújulásban él. Miben ragadható meg a művészet és vallás, művészet és liturgia kapcsolatának állandósága? Belső szükségesség-e ez a kapcsolat? Szüksége van-e a szentnek a művészire, és viszont? Mi változhat ebben a kapcsolatban? Kell-e valaminek változatlanul maradnia, hogy a lényegi ne vesszen el?

Mi történik a liturgiát szolgáló művészetekkel: az építészettel, az iparművészettel, legfőképpen pedig a zenével? Milyen „archaizáló” és milyen „újító” törekvések jelentkeztek a történelemben a művészet terén, s milyen hatással voltak a liturgiára, annak szellemiségére (mind objektív tartalmára, mind

pedig emberalakító erejére)? Ilyen szempontból miben különbözik az alkotó- és az előadó-művészet? Mit jelent „régies” (vagy az újba valamit a régiből átmentő) zeneművet alkotni? És mi határozza meg, hogy az istentiszteleti élet mindennapjaiban milyen „rég” és milyen „új” zenével élünk? Vannak-e ebben a tekintetben kitérítet stílusok, repertoár-
rok?

A háromnapos program zárásaként – a vesperás után – ünnepi ülésre és fogadásra került sor, melynek keretében Dobszay László, a tanszék újraindítója, szellemi és lelki motorja kedves ajándékot kapott. A hallgatók előadták a tanár úr tizenhárom éves korában írt művét, melynek felfedezése Tardy Lászlónak köszönhető.

■ E-ZSU

A program rendkívüli gazdagsága miatt az alábbiakban az egyházzenei szimpózium evangélikus előadóit emeljük ki.

Ferenczi Ilona: *Gondolatok a magyar nyelvű gregorián öt évszázadáról – a 16. század elejétől a 21. század elejéig, a kialakulástól az újrahazsnoztatásig*
Az előadás végigkövette a magyar nyelvű gregorián fél évezredes útját: számba vette a forrásokat, majd a 16–17. század jelentős graduáljaiit, és értékelte a használatról szóló információkat. Végül a 19–20. századi reformmozgalmak hatására újból előtérbe került gregoriának, illetve magyar anyanyelvű változatának a különböző felekezetekben betöltött szerepéről szólt.

Hafenschér Károly: *Mennyiben volt konzervatív és mennyiben forradalmi Luther liturgiareformja? – Hagyomány és megújulás az evangélikus istentiszteleti életben*

Luther munkássága egyszerre volt tradicionális és forradalmi. Hozzá mert nyúlni megszokott formákhoz, sőt korábban megkérdőjelezhetetlennek hitt tartalmakhoz is, de úgy, hogy nemcsak tisztelte és nagyra becsülte, de hűségesen használta is a lelki-szellemi örökséget, Isten népének hagyományát, a szent tradíciót.

Kinczler Zsuzsanna: *Telemann, az egyházzeneész*

A hamburgi zeneigazgató és kántor hosszú élete és szolgálata során a város valamennyi nagy templomát bőségesen látta liturgiába jól illő kórusmuzsikával, orgonaművekkel. Kapcsolatot tartott kora valamennyi nagy zenesz- és egyházzeneész egyéniségével (J. S. Bach, Mattheson stb.). Művészetének alaposabb ismerete a mai egyházzene számára is irányadó, ötletadó lehet.

Finta Gergely: *Wenn wir in höchsten Nöten sein... – Vor deinen Thron... – J. S. Bach két korálélszjátéka*

A referátum két különböző időpontban, két életperiódusban írt korálélszjátékokat ismertett és vetett össze. Ismeretes, hogy Bach számos fiatalkori művét átdolgozta későbbi éveiben. Nem arra kell gondolnunk, hogy ilyenkor „kijavította ifjúkori zsenéjét”. Sokkal inkább értékesebbnek tartott műveinek adott új értelmet.

Bence Gábor: *20. századi gyülekezeti énekek*

A 20. század zenei kultúrája a kortárs zenével legalábbis egyenrangú szinten használja és vallja magáénak az elmúlt korok zenei nyelveit, egyidejűleg többet is. Ennek eredményeként születhettek olyan gyülekezeti énekek, amelyek ennek az egyszerre látásnak a termékei: nem eklektikus alkotások, hanem a múlt különböző rétegeire építő, finoman formált és jól énekelhető dallamok.

Ecsedi Zsuzsa: *Reformációra vagy megújulásra vár az evangélikus énekeskönyv? – A következő énekeskönyv lehetséges szerkesztési alapelvei*

Az előadás jó alkalmat adott az amúgy is régóta szükséges gondolati meg-alapozásra. Fontos teendő az *Evangélikus énekeskönyv* (1982) és a *Gyülekezeti liturgikus könyv* (2007) kritikai vizsgálata, egységes szempontrendszer alapján. De a legfontosabb, mindent megelőző kérdés: milyen típusú énekeskönyvre van szükség a 21. században, milyen közösségek számára? Ezért a himnológiai szakmai munka elkezdésével párhuzamosan szociológiai, teológiai, pszichológiai szempontú átgondolás is szükséges.

KURULTAJ, BÖSZTÖRPUSZTA, KUNSZÁLLÁS

Magyarkodás, nemzettudat vagy csupán hobbi?

► A felcímben szereplő tulajdonnevek mind gyakrabban fordulnak elő a különböző nyári programajánlóban. Címként pedig az e programokra ragasztott „címkék” olvashatók. Miről is van szó? A *Kurultaj*, azaz „törzsi gyűlés” többnapos augusztusi rendezvény Bugacpusztán, melyre az érdeklődő hagyományőrök mellett a magyarok rokon népeit is meghívják. Idén hasonló célból rendeztek találkozót a rákövetkező hétvégén a Kunszentmiklós melletti Bösztörpusztán is, szeptember közepén pedig a kunszállási találkozó zárja a 2010. évi szabadtéri programok sorát. Mivel számos evangélikus család és társaság is fontosnak tartotta részvételét e rendezvények valamelyikén, tekintünk a dolgok mélyére egy kicsit!

Bécsben, a császárváros egyetemén (tehát nem holmi pártklubban!) 1992-ben olyan előadáson vettem részt, amelyen az 1918-ban megszüntetett osztrák császári és királyi haditengerészetről volt szó. Az előadók és a résztvevők közül sokan korabeli vagy újravarratott egyenruhában feszítettek. Ők így tisztelték és éltek meg a régi hagyományokat. Furcsállottam,

de érdekes volt, és jobban közel hozta a hallgatósághoz az adott kort.

Néhány éve hazánkban is elkezdődött a magyar történelem „újrarendelése”. Felfedezték a régi viseleteket, hangszereket, és áthelyeződtek a súlypontok. Fontossá vált az életmód (vajon hogyan harcoltak, milyen életet éltek a hétköznapiakban, miket írtak, hogyan mulattak?), közben pe-

dig egyes időszakokat átgondolt a történelemszociológia. Sok korszak kérdéses, akár a legújabb kor is, de a slágertéma kétségtelenül a magyar őstörténet, azaz a Kárpát-medencei bejövétel előtti kor. Ismét felteszik a vitatott kérdéseket: Tényleg „csak” 896-ban jöttek ide a magyarok, és nem hamarabb? Tényleg mások a (nyelv)rokonaink, és nem a finnek? Valóban sok olyan magyar találmány van, melyek már az ókor embere előtt új távlatokat nyitottak?

„Hú, ez meredek így együtt” – vélekedik az átlagember, amikor beleolvass egy-egy ilyen kiadványba, vagy éppen beszélget olyannal, aki (valljuk be: csupán félig-meddig) „szakértő” az ügyben. Legyenek erősek: a történelemszociológussal rendelkező tanárember – e sorok írója – sem reagál másképp! A reánk következő évtizedek ugyanis a kutatás és az útke-

resés jegyében telnek majd el. Hiszen fel kell fedeznünk a régi viselet előnyeit és kényelmét a farmerral szemben, meg kell ízlelnünk a régi ételeket a pizza után, és nem árt újrarahallgatni régi dalainkat a mai divatos könnyűzenei irányzatok slágereinek kikapcsolásával. Közben pedig számtalan tévészmé is napvilágot lát – ember legyen a talpán, aki első látásra kideríti a valóságot.

„Mi a teendő? Hol kezdjem?” – teszi fel a kérdést ismét az átlagember. Először is menjen el egy ilyen programra! Nem fogják megtámadni sem keresztény hitében, sem materialista felfogásában. A magyarság mindig vallásos volt, és mindig tudott bántani az anyaggal. Különbösen is: elég fél órát nézni egy ott dolgozó kovácsmestert, meghallgatni egy mese-mondót, benézni néhány jurttatárlatra vagy részt venni a forgatagban: máris megérti, hogy ez az egész másról szól...

Néhány társammal magam is részt vettem ezeken az idej (ős)magyar találkozásokon. Nem volt idegen a dolog: látványosak voltak a lovasbemutatók, igényes termékeket kínáltak az árusok, a tarsolylemezek és íjak között pedig ma is divatosan ható ékszerek árultak, melyek azonban több ezer éves múltra tekintenek vissza a magyar történelemben. A gyerekeket külön udvaron ismertették meg a régi népi játékokkal és a népművészettel. Nem dübörgött az amerikai zene, a biztonság elsősorú volt, és mindenki ott-honosan érezhette magát.

Több alkalommal és helyen han-

goznak el előadások egy-egy ilyen rendezvényen. Ezek sajnos gyakran nélkülözik a tudományosságot. Az előadók inkább beleszólják igyekeznek a hallgatóságba (tév)eszméiket, mintsem szakmailag bizonyítani. Jómagam *Álmos* vezér fogantatásáról hallgathattam meg egy olyan eszme-futtatást, amely kísértetiesen egybecsengett egyes bibliai képekkel, illetve katolikus

kiadásban megjelentetett – könyveket, nyomtatványait.

Mindent félretéve azonban a legtöbb résztvevő tiszteletet érdemel. Például az árusok nem csupán kereskedők; beszélgetve velük kiderült, hogy „ez az életük”: a régi magyar ruhák, a kövek, a fegyverek, a fazekaság... Ez utóbbi egyébként különösen megfogott: az ősi magyar edények ab-

teológiai elemekkel. Mondhatni, a „barkácsolt tudomány” és egyfajta „ősmagyar teológia” is jelen van.

Az előadók gyakran „tévedhetetlenek”: aki ellentmond nekik, azt szinte istenkáromlóként kezelik. (Olykor a hallgatóság többsége is.) Nyilvánvaló, hogy esetenként üzleti érdek is fűződik ehhez, hiszen el akarják adni a – legtöbbször magán-

szólult beleillenek a legmodernebb konyhába is. A modernizált „rég”i gyerekjátékok nagy száma mutatta, hogy nem csak a számítógépes játékek és a műanyag a jövő: csörgőkövek, kereplők, pedál nélküli fabiciklik és egyéb fajtékók vonzották magukra a felnőttek figyelmét is. Ettől volt életszerű az egész.

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

Programkavalkád a hó harmadik hétvégéjén

► **Tobzódhatunk a programokban szeptember harmadik hétvégéjén: a nyitott templomok éjszakája, a szakrális művészetek hete, illetve a kulturális örökség napjainak rendezvényei eredetileg egymástól függetlenül szerveződnek, az időpont (részbeni) egybeesése miatt azonban valamelyest mégiscsak hatnak egymásra.**

A *szakrális művészetek hete* – így a szeptember 18-ai *nyitott templomok éjszakája* – programjait az Ars Sacra Alapítvány fogja össze szeptember 17. és 26. között, immár negyedik alkalommal. Céljük a hit által ihletett művészetekben rejlő remény örömeinek továbbadása. „Kis tüzeket szeretnénk gyújtani mindenfelé, melyek a lelket melengetik, és felhozzák annak mélyéből a vágyat a szép, az igaz és a jó iránt, míg utat mutatnak a Végtelen felé” – fogalmazták meg szándékukat az alapítvány kuratóriumának tagjai. Az ideai mottót *Máté*

evangéliumból választották: „*Ti vagytok a föld sója.*” (Mt 5,13a)

A *kulturális örökség napjainak* története, legalábbis Nyugat-Európában, az 1980-as évek első felében kezdődött; hazánkban – a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal koordinálásával – 1999 óta rendezik meg. A kezdeményezés lényege, hogy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, ingyenesen megtekinthetővé tegyen emlékhelyeket, műemlékeket. Az idei, szeptember 18–19-ei programok központi témája *A felemelő század – a nemzeti „styl”*.

A *hétvége néhány evangélikus vonatkozású programja:*

Az Öntödei Múzeumban (1027 Budapest, Bem József u. 20.) szeptember 18-án 14 órai kezdettel érdekes előadásokat hallgathatunk a történelmi egyházak harangjairól. A 19. századi evangélikus harangokról *Bajkó Ferenc* mesél majd.

Szeptember 19-én 15 órakor a négy nagy történelmi egyház tart közös zenei áhítatot a Szent István-bazilikában (1051 Budapest, Szent István tér). A műsor alapját a zoltárok adják. Evangélikus részről közreműködik a *Stella énekegyüttes*, művészeti vezetője *Abaffy Nóra*.

A Budapest-Józsefvárosi Evangélikus Egyházközség templomában (Szentkirályi u. 51., bejárat az Üllői út 24. felől), illetve a Podmaniczky-Degenfeld-könyvtárban harmincperces vezetett séta indul minden

félórán szombaton és vasárnap 14 és 17 óra között.

Az evangélikus templomok közül a fentebb említetten kívül az alsónánai, a balfi, a bátaapáti, a bőnyi, az erdőkeresi, a gödöllői, a kelenföldi, az óbudai, a patvarci, a péteri, a soproni, a szentesi, illetve Erdélyben a négyfalui (Hosszúfalu-Fel-szeg) kapcsolódik be valamilyen módon a nyitott templomok éjszakájának, a szakrális művészetek hetének, illetve a kulturális örökség napjainak programjaiba.

■ V. J.

További információk a szakrális művészetek hete rendezvényeiről a www.szmh.hu, a kulturális örökség napjainak programjairól a www.oroksegnapok.hu oldalon. Valamennyi rendezvény ingyenes.

A Lázár-eset

Kérdéseket ébresztő színház Zuglóban

A Pesti Nyolc – a belvárosi gyülekezeteket mozgósító összefogás – szeptember 25-ére tervezett zuglói napján a KÉSZ – kérdéseket ébresztő színház – előadásában Lázár feltámasztásának történetét gondolják, élük végig a résztvevők. Az alábbiakban a három főszereplő vall arról, hogyan élük át szerepüket.

Jézus – Galambos Ádám

Jézus szerepét megformálni alapvetően olyan belső imádság, amelynél figyelembe kell venni, hogy mások is végigkísérik, így nagy alázatot igényel. Elnyomni magamból a sajátomat, és előhozni az istenit. Minden napunknak ilyennek kellene lennie, mégis egy ilyen szerep viszi az embert igazán közel ahhoz, hogy mit is jelent ez.

Mária – Tamásy Tamásné

Olyan jó volt Máriának Jézus lábainál ülni – Jézushoz oly közel lenni! Most Mária magában gyászol, hiába veszi körül tömeg, egyedül van. Mária élete közel áll hozzám. Időnként ez a szinte fogható Jézus-közelség tölt el. De van úgy, hogy azt érzem, magamra maradtam, mintha Jézus se lenne sehol. Várom a szeptember 25-i „találkozást”!

Márta – Varga Gyöngyi

A mindig aktív, tette kész Mártának most át kell élnie a szívszorító érzést, hogy már nem tehet semmit Lázárért, a testvééréért...

Tehetetlenül vár Jézusra, de csalódott benne, a barátban. Túl nagy csoda, amit várt volna tőle?

Szeretteink életéért aggódva a halál sötét paravánja mögött miként látjuk meg az Életet? Mártának persze kész válaszai vannak.

Tudja a hittant: van feltámasztás – majd az utolsó napon... Talán kérdezni kellene inkább? Talán kimondani végre a kétségeinket?

Talán hagyni, hogy megérjünk lassan ott belül a feltámasztásra...

■ KÁTÉ

Finn templomok képeslapokon

► **A kulturális örökség napjai keretében néhány óra erejéig a Finn Köztársaság budapesti nagykövetsége is kitarja kapuit az érdeklődők előtt. Szeptember 18-án, szombaton déltől fél háromig idegenvezetéssel lehet bejárni az épületet, és a könyvtárban egyúttal a *Finn templomok képeslapokon* című tárlatot is meg lehet tekinteni. A kiállítás háttéréről az ötletgazda *Nácsa Jánost*, a pécsi városháza sajtóreferensét kérdeztük.**

– Eredetileg szociális munkásnak tanultam. Nagyon sokat olvastam Finnországról, a kisebbségek és a hátrányos helyzetű emberek körülményeiről, a szociális gondoskodás rendszeréről és arról, hogy száz év alatt miként vált a világ egyik legszegényebb országából a leggazdagabbak egyikévé. Lassan minden érdekelni kezdett, ami finn. Úgy döntöttem, megtanulom a nyelvet is, és ehhez kellett valami, ami inspirál. Ez lett a képeslapgyűjtés.

Az interneten fellelhető címtárak alapján e-mailben kezdtem el felvenni a kapcsolatot a finn lelkesi hivatalokkal és plébániákkal. Esténként, míg a feleségem a gyerekeknek mesélt, én lehupantam a számítógép elé, és gyorsan elküldtem a leveleket

FOTO: HÁRN JUDIT

vasta a kérésemet, nemcsak más gyülekezeteknek, de a helyi újságnak is továbbította az üzenetemet, és így több lapban is megjelent a felhívás. A feleségem negyven-ötven képeslapra számított – eddig, mert elvéve még mostanában is érkezik egy-

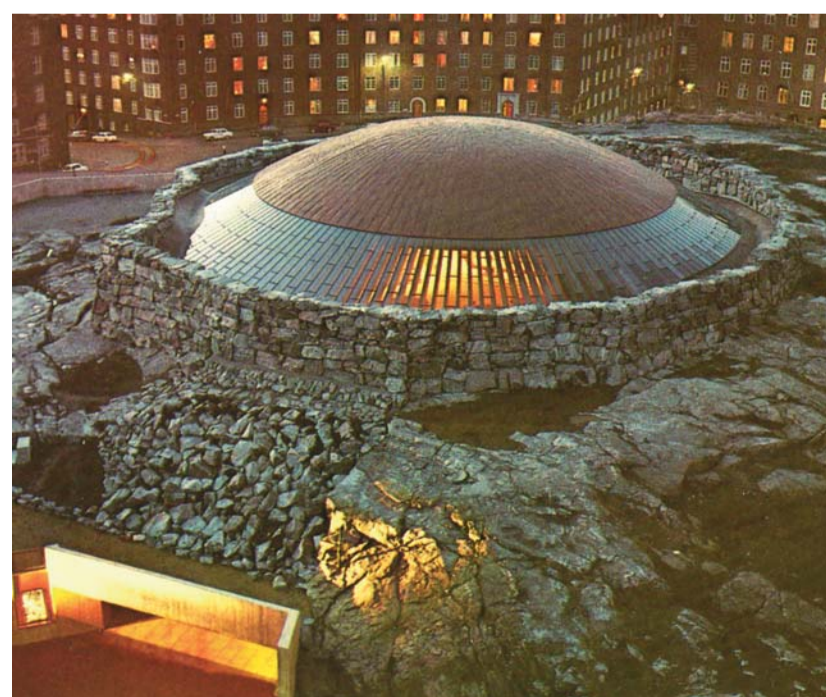
a tamperei templomokról, és a festmények reprodukcióit képeslapként is kiadatta. Ezekből küldött el nekem egyet-egyet, és még dedikálta is őket. Ugyancsak Tamperéből érkezett az a levél, melynek feladója török bevándorlók gyermekeként született Finnországban. A muzulmán vallású férfi összeszedte az összes keresztény templomot ábrázoló képeslapot, amit csak talált az otthonában, és postára adta őket nekem.

– *Bizonyára vannak kedvenc finn templomai.*

– A modern templomokat szeretem, így a kedvenceim ezek közül kerülnek ki. Történetesen mindkettő evangélikus. Az egyik a helsinki Tempeliaukion kirkko (*képünkön*), melynek belső terét egy gránittömbből robbantották ki, és az így keletkezett katlant alakították ki templomnak; kívülről csak az üvegkupoláját lehet látni. A másik pedig Tampere Kaleva kerületének temploma, mely egy lakótelepi épületre emlékeztet. Körülbelül olyan magas, mint egy tízemeletes panelház, és a belső tere is ilyen tágas. Furcsa, amorf alaprajza, azt mondják, halat ábrázol.

– *Több mint nyolcszáz képeslapot lehetetlen kiállítani, nyilván szelektálnia kellett.*

– Így van. A tizenhat kartonból álló, tablónként hat-tíz templomot be-

– mindig szigorúan ötöt. Azt kértem a címzettekől, hogy küldjenek nekem képeslapot a saját településük templomáról. Néhány helyen a lelkes vagy a hivatalvezető, aki épp ol-

egy lap, nyolcszáznegyvenkettőt kaptam.

– *Melyek voltak a legkülönösebb küldemények?*

– Egy hölgy akvarelleket készített

HIRDETÉS

A Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója felsőfokú gazdasági végzettséggel és minimum ötéves szakmai tapasztalattal rendelkező *főkönyvelőt* keres. A kezdés várható időpontja 2011. január 1., betanulási időszak november és december folyamán.

Fényképes önéletrajzokat és motivációs leveleket október 15-ig várunk a kiado@lutheran.hu vagy a 1085 Budapest, Üllői út 24. címen.

HIRDETÉS

A Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének elnöksége, a Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai szolgálata, valamint az Ambrózfalva–Csanádalberti–Pitvarosi Evangélikus Egyházközség meghívja Önt és családját ételosztási akciójára. A pitvarosi evangélikus templomban szeptember 19-én, vasárnap 10 órától *Gáncs Péter* püspök tart istentiszteletet, melyet a pitvarosi ifjúság zenés szolgálata és az orosházi *Immánuel együttes* műsora követ. Ezután 12 órától 800 adag meleg ebédet (babgulyást) osztunk szét a pitvarosi evangélikus templom mellett. Egy személy két adag ételt vihet el. Kérjük, ételhordót hozzon magával! A közösségi nap megszervezésében a Szarvas–Ótemplomi Evangélikus Egyházközség nyújtott segítséget.

HIRDETÉS

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel várja az érdeklődőket szeptember 19-én, vasárnap az összejelkezés napján. 10 órakor az istentiszteleten ígét hirdet *Donáth László*. 12 órakor közös ebéd. 14 órakor a 85 éves *Papp Oszkár* festőművész köszöntése, melynek keretében *Johann Sebastian Bach 105. kantátája* („Herr, gehe nicht ins Gericht”) hangzik el. Előadják: *Bodrogi Éva* (szoprán), *Patay Péter* (alt), *Kéring László* (tenor), *Mizsei Zoltán* (basszus), *Szkordilis Emília* (oboa), *Surán Mónika* (kürt), *Kelemen Anna* (hegedű), *Várföldi Anna* (hegedű), *Varga Ferenc* (brácsa), *Kaljai Nóra* (cselló), *Manchin Róbert* (nagybőgő), *Pétery Dóra* (orgona). Vezényel: *Bali János*. A csillaghegyi evangélikus gyülekezet szeretettel várja híveit és a jóindulatú érdeklődőket alkalmaira.

HIRDETÉS

Szeretettel meghívjuk szeptember 25-én, szombaton 9 órától 13 óráig a Keresztény Értelmségi Fórum működésének 25. évfordulója alkalmából a Magyar Evangélikus Értelmségi Társasággal (Mevét) közösen rendezett *Új utakat taposva* című ünnepi konferenciára. Vendégeink, előadóink: *dr. Fabiny Tamás* püspök, *Szászfalvi László* egyházi ügyekért felelős államtitkár, *Benczúr László* egyházkerületi felügyelő, építész, *dr. Újházi Lóránd* adjunktus (Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola), *dr. Bácskai Károly* adjunktus és *dr. Korányi András* docens (Evangélikus Hittudományi Egyetem), *Mihályi Zoltán* Mevét-elnök. Helyszín: budahegyvidéki evangélikus templom, 1123 Budapest, Kék Golyó u. 17.

HIRDETÉS

KÉSZ – kérdéseket ébresztő színház

A pesti belvárosi gyülekezetek közös alkalmá szeptember 25-én délután 12.30-kor. Helyszín: zuglói evangélikus templom (Lőcsei út 32.).

Program: gyülekező, ebéd; éneklés, igei kezdés, közösségi játék; tájékoztató a Pesti Nyolcóról, díjak kiosztása; *Árny Szabó Bernadett* kiállításának megnyitója; *Lázár fel-támasztása* – dramatikus játék *Ötvös András* rendezésében.

A programmal párhuzamosan a gyermekekre akadályverseny és izgalmas játékok várnak.

Az alkalmat lezáró zenés áhítat este 18 órakor kezdődik. Előadók: *Anima Musicae Kamarazenekar* és *Simon Barbara* orgonaművész. Hangversenymester: *G. Horváth László*. Csembalón közreműködik: *Dinyés Soma*. Műsor: *Corelli: Concerto grosso op.6 No.4; Mozart: Divertimento Kv138; Grieg: Két elégikus melódia; Mendelssohn: Vonószimfónia; orgonaművek L. Vierne, Th. Dubois és Guilan műveiből. Ígét hirdet Gáncs Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke*

HIRDETÉS

A Leporamisszió szeretettel várja támogatóit és az érdeklődőket a szeptember 27-én, hétfőn délelőtt 10 órakor tartandó csendesnapjára a Budapest XV., Alag u. 3. (Alagi tér 13.) szám alatti missziói központba. Az alkalom előadója *Geoff Warne*, a Nemzetközi Leporamisszió főigazgatója, valamint *Gillian Phillips* vezetőségi tag lesz. Az együttlét körülbelül 13 órakor szeretetvendégséggel fejeződik be. (Az Alag utca megközelítése: a 3-as metró újpesti végállomásától a 14-es villamossal Káposztásmegyér irányába az Óceánárok utcai megállóig, majd gyalog a vasúti sínen átkelve a Töltés utcán át.)

„Keresztény házban dolgozom”

▶ **A Túróczy Zoltán Szombathelyi Evangélikus Idősek Szeretetotthona fennállásának tizedik évfordulóját ünnepli a helyi gyülekezet. Ennek apropóján az evangélikus egyház diakóniai szolgálatának jelenéről és jövőjéről is kérdeztük Gregersen-Labossa György szombathelyi lelkészt, a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Bizottságának elnökét.**

– Mit jelent a szombathelyi gyülekezet számára a Túróczy-szeretetotthon?

– Elsősorban úgy tekintünk rá, mint Isten ajándékára, jutalmára. Hiszen gyüleke-

Túróczy Zoltán-szeretetotthon mellett a Johanneum Evangélikus Diakóniai Központ és a Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola is, de az intézményeken túl a gyü-

kanyarodva a diakóniára: mit értünk azon, hogy „keresztény házban dolgozom”.

Az elmúlt esztendőben az evangélikus egyház diakóniai szolgálata „Keresztény házban dolgozom” címmel képzést indított el azoknak a dolgozóknak és önkénteseknek, akik az evangélikus egyház szeretetintézményeiben, diakóniai szolgálatában végeznek munkát. Nem előadássorozat, nem valamiféle továbbképzés ez, hanem csoportmunka, úgynevezett érzékenyítés, amelynek keretében

eseteknek a fényében még jobban felértékelődnek egyházi intézményeink.

Ezen túl azonban azt is nyilvánvalóvá kell tennünk, hogy mi az igazi különbség a szociális munka és az egyház diakóniai szolgálata között. Hiszen ugyanazokat az eszközöket használjuk, ugyanazt a szabályrendszert kell betartanunk, és a feladat is ugyanaz: enyhíteni a szenvedést, oltalmazni a rászorulókat. A különbség a forrás, amelyből ez a munka táplálkozik, az, hogy kinek a nevében tesszük mindezt, és hogyan tekintünk az emberre.

Egyházunk az elmúlt esztendőben megfogalmazta diakóniai alapelveit. Ebben szerepel az egyház emberképe is, amely a diakóniai szolgálat alapja. Ennek legfontosabb jellemzője, hogy a krisztusi szeretet egy pillanatra sem feledkezik el arról, hogy az az ember, aki ránk bízott, legyen az fogyatékkal élő, idős, demenciától szenvedő vagy éppen börtönben levő, kórházi ágyon fekvő, mindig több, mint amit mi pillanatnyilag tapasztalunk belőle. Minden ember Isten képmása, a mi feladatunk pedig az, hogy ezt megőrizzük. Erre pedig akkor lehetünk képesek, ha az istentisztelet keretében megerősödve lépünk ki a hétköznapiokba, és a hétköznapi istentiszteletben végezzük a szolgálatunkat. Éppen ezért a diakóniát liturgia utáni liturgiának, istentisztelet utáni istentiszteletnek is szokták nevezni.

Arra a kérdésre tehát, hogy mit jelent „keresztény házban” dolgozni, az tud felelni, aki átéli, hogy a gyülekezet közösségéből Krisztussal együtt indul el a szolgálatra, és annak munkáján ez látszik is. Szimbolikusan is megjelenítettük ezt az ünnepi istentiszteleten: az alkalom elején a Túróczy-otthon dolgozói ünnepélyesen bevonultak a templomba, a végén pedig Isten áldásával megerősítve indulhattak tovább a hétköznapi munkájába.

– Terveik szerint a közeljövőben diakónusképzést indítanak az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Miért van erre szükség?

– Az egyház küldetése az ige hirdetésében, a tanúságtételben, az ünneplésben, az úrvacsora közösségében és a diakóniában ölt testet. Ennek megfelelően különböző feladatok és funkciók vannak az egyházban. A diakónusoknak ösidők óta meghatározó szerepük volt az apostolok mellett. Elérkeztünk látjuk az időt arra, hogy a diakónusi hivatal evangélikus értelmezése és helyreállítása Magyarországi Evangélikus Egyházunkban is megtörténjen, és az egyébként szépen fejlődő szolgálatunk ezen a területen is a helyére kerüljön. Reményeink szerint ezt fogja szolgálni a hittudományi egyetem utátrá induló diakónusképzés is, amelynek keretében elsősorban olyan szociális szakemberek képzése folyik majd, akik hitük és elköteleződésük alapján áldással és püspöki felhatalmazással léphetnek egyházi szolgálatba.

■ SÁNTA ANIKÓ

Gregersen-Labossa György beszélget az otthon egyik lakójával

zetünk tagjai évtizedekig látogatták a város rászorulóit: a szegényeket, az özvegyeket, az elesetteket, időseket. Még hozzá önként, szabadidejükben végezték mindezt, kisebb-nagyobb csoportokban, akkor is, amikor ezt a munkát nem nézték jó szemmel. Isten megadta nekünk a lehetőséget, hogy ezt a diakóniai szolgálatot bevihessük egy házba, egy központba, ahol jobb körülmények között még igényesebb, még szeretettelje-

lekezet, a keresztény családok, otthonok, a munkahelyek, is mind-mind a keresztény szeretetszolgálat helyszínei.

– Nem anakronizmus-e a 21. században keresztény szeretetszolgálatról beszélni, amikor egész Európában vita folyik a keresztény gyökerek hangsúlyozásának fontosságáról, a személyes hitet pedig sokan magányiügynek tekintik?

– Valóban jelen van a világban ez a trend, de meggyőződésem, hogy nekünk nem a di-

együtt próbáljuk átélni és megérteni, hogy mit jelent „keresztény házban” dolgozni.

– A hálaadó ünnepén nagy hangsúlyt kapott, hogy az egyház diakóniai szolgálata szoros kapcsolatban van az istentisztelettel.

– A diakóniai szolgálatot nem lehet elválasztani az istentiszteletől, ahol Isten értünk végez szolgálatot Jézus Krisztus által. Az ige hirdetésében és a szentségek kiszolgáltatásában Krisztus dolgozik és épít közöttünk. Azon munkálkodik, hogy az ő arca kirajzolódjon rajtunk, azt akarja, hogy az ő szavára reflektáljon az életünk. Életmentő munka ez! Nem restaurálás, nem valamiféle tartósítás vagy a múlt átmene-kítése, ahogyan oly sokszor a keresztény kultúrára tekintenek. És éppen ettől az életmentő voltától válik izgalmasabb a kereszténység, annak egész szolgálata, munkája.

Sztehlo Gábor a szeretetszolgálatot, a karitatív munkát a „kezek evangéliumának” nevezte. Milyen szép és kifejező ez a kép! A kezek evangéliuma: az, ahol fel kell tűrni az ingujjat, ahol le kell térdelni az elesetthez, mint ahogyan az irgalmas samaritánus tette, meg kell fogni a koszban, szennyben lévő és ellátni. Még hozzá azért, mert Krisztus erre a szolgálatra hív, és ő is ezt tette és teszi értünk.

Az előző kérdéshez visszatérve: éppen ez teszi az egyházi diakóniát korszerűvé a 21. században is, egy egyre inkább elembertelenedő, individualista, de az sem túlzás, hogy önzővé váló világban, ahol egyre több a segítségre szoruló. Néhány hete robbant ki a botrány, hogy szerzte az országban illegálisan működő otthonokban embertelen körülmények között tartanak, „gondoznak” idős embereket. Ezeknek az

A szombathelyi Túróczy Zoltán-szeretetotthon

sebb ellátást kaphatnak a rászorulóknak.

Nagyon fontosnak tartom, hogy ez az otthon nem a város valamely tavolabbi pontján, hanem éppen a templomunk udvarán épülhetett fel. Mert a diakónia nem egyszerűen szociális munka. Jóval több annál, hiszen a nekünk szolgáló, az oltárnál nekünk szolgáló Krisztus bennünket is bevon az ő szolgálatába: elküld, és azt mondja, hogy vidd tovább a jó hírt. Küld és hív: gyertek velem, tegyük tanítványná a világot, hirdessétek a nevemben a halálomat és a feltámadásomat. Ennek a szolgálatnak nagyon sok színtere, helye van: a szombathelyi példánál maradva, a

vathoz kell igazodni ebben a kérdésben sem. Aki keresztény intézményben, keresztény házban dolgozik, aki közcélokat, társadalmi feladatokat lát el egyházi keret között a hitéből kiindulva, annak nem lehet a magánügye a vallásossága és a hite. Az Európai Unió után hazánkban is élénk vita van kialakulóban arról, hogy legyen-e utalás az új alkotmányban a kereszténységre, Istenre. Nagyon fontos, hogy beszéljünk, tudjunk beszélni erről a témáról, és minél többen elmondhassák a véleményüket arról, mit értenek a „keresztény gyökerek”, „keresztény Európa”, „keresztény haza”, „keresztény család” fogalmakon. És vissza-

Szeretni szeretnék...

„A halottak szemét lezárják az élők, az élők szemét felnyitják a halottak” – mondta nemrég a televízióban egy ismert médiaszemélyiség, aki pár hónapja veszítette el szerelmét. Valóban, az élők szemét felnyitják a halottak, és elgondolkoztatják őket általában is az élet, egészen konkrétan pedig a saját életük értelméről.

Arra a nehéz kérdésre, hogy valójában akkor mi is az élet értelme, óhatatlanul rákérdez az ember az olyan helyzetekben, amikor valakinek a hamvai vagy a koporsója előtt kell megállnia. Mi az élet értelme? Számomra erre a kérdésre adott egyfajta választ

a bibliaolvasó Útmutató egyik párral elelőtti igéje: „Legyetek tehát Isten követői, mint szeretett gyermekei, és éljete szeretetben, ahogyan a Krisztus is szeretett minket, és önmagát adta értünk »áldozati ajándékként.« (Ef 5,1–2)

Néha azonban olyan nehéz szeretni... Különösen akkor, ha csak önmagunkra tekintünk, és nem vesszük figyelembe a másik véleményét is...

Néha olyan nehéz szeretni, különösen akkor, ha elfeledkezünk arról, milyen hatalmas is volt Isten irántunk való szeretete: ő a gólgotai keresztre adta értünk egyszerűen Fiát!

Jézus meghalt bűneink miatt, és feltámadt megigazulásunkra, és nekünk új életünk lehessen. Adja Isten, hogy ennek szellemében, ezt szem előtt tartva tudjunk élni és szeretni.

Mahatma Gandhi mondotta egyszer: „Ha a keresztények valóban Krisztus tanítása szerint élnének – amint az a Bibliában található –, ma egész India keresztény lenne...” Ezért kérjük Urunkat, hogy segítsen Krisztusra figyelni, Krisztus tanítása szerint élni – alázatban, békességben és szeretetben.

■ GAZDAG ZSUSZANNA

NOVELLAÍRÓ-PÁLYÁZATUNK ANYAGAIBÓL

Az alföldi kisváros főterén egy kis fatemplom, annál jobbra fordulást talál egy hosszú tornácos parasztházat. Abban élt két nővér és az édesanyjuk. A két lány bár szakasztott más egymásnak, tűz és víz a természetük. Van is gondja szegény édesanyának bekívetni a két kisasszonyt.

Marica, a kisebbik gyermekkorától kezdve olyan, mint a kolibrimadár: reppen ide és oda. Kever egyet a kásán, majd belefog varrni, és leég a kása. Játszik a babával, de megelégedik róla, mikor golyózni támad kedve, és máris rohan kinn az udvaron karikával. Mindent széthagy, és mindent egyszerre akar csinálni. Ahogy az iskoláit végezte, akkor is egyszerre akart tanítónő, varró és titokban énekes is lenni. Nem is tudott elvégezni csak egy-egy évet mindegyikből, mert neki mind kellett egyszerre.

Kecses, finom nővé cseperedett, de a természetét meg nem változtathatta semmi. Udvarlói is akadtak. És szerette ő mindet. Egyiket a kedveségéért, a másikat, mert megneveztette, a harmadikat, mert szépen tudott játszani neki fuvolán. Dönteni közöttük, azt viszont nem bírta. Mondta neki a Juckó, meg mondták a barátok is, hogy engedje el a többit, és legyen boldog eggyel. Egyszer bele is ment, egy egész álló hétig töprenkedett azon, hogy méik legyen a választott. De csak nem tudott lemondani egyikről sem. Aztán szépen sorra otthagyták a fiúk, kerestek olyat, aki őket választotta. Most Marica titokban egy házasság és egy juhász szeretője, és kacsingat a kis fiatal segédlelkészre, aki nemrég érkezett a városba.

Marica az, aki mindent csinál, és semmit nem tesz, aki mindent akar, és semmi nem lesz a kezében. Mon-

Az az egy (Mt 13,44–46)

dogatták is a környékbeli tótumfaktumok, hogy az öreganya vére, tisztára Sz. Nagy-természetű van neki. Könyvet is mindig hármát-nyéget olvasott, néha egyet el-elhagyva a parkban valamelyik padon.

Vallásra is csak ilyenféle kolibri volt. Egyszer fogta magát, és megkeresztelkedett kálomistának, majd ott kiprédikálták, mert a sámán vajjagos feleségénél járt jóvendőt mondatni. Akkor a pápistáknál áldozott, de napon-ta sétált egy muzulmán kisasszonnyal is, hogy mesélne neki ő is az ő istenéről. Korholta sokat az anyja, hogy kitalálhatná mán, méik Istent akarja tisztelni.

„De hát honnan tudjam, méik segít engem igazán, mámikám? Nem haragítom inkább egyiket se, szeressen az engem mind.”

Nővére, a Juckó könnyebb lélek. Ő mindig tudott dönteni. Maga is kicsi volt még, amikor Maricát kellett pesztrálnia, hogy mámika hadd menjen dolgozni, hozni haza pénzmagot. Pelenkázta, játszott vele, taníttatta. Korán rájött: szereti ű ezeket a pulyákat, az Isten is óvónőnek teremtette. Azóta dajkálja, szeretgeti és okítja a város összes gyerekeit.

Szemrevaló lánnyá cseperedett. No, nem annyira, mint Marica, de azért udvaroltak neki is szépszámmal az ifjak. De ő kezdettől fogva tudta, kihez húz a szíve. Régen azt a nevet suttogetta ő a csillagokon túlra, hogy elérne a jó Istenhez. Biztosan meg is hallgatta a Fennvaló, mert nem is udvarolt a Zsiba Karcsi senki másnak

kívüle. Ő ezért szépen kikosarazta a többit, egyiket a másik után, míg végül csak ők maradtak egymásnak. Még a Pityutól kapott mézeskalács szívet is visszaadta, pedig Marica mondta neki sokat, hogy tartaná meg, vagy ha nem, hát adja neki! „Ú bizony, ha kapta, vissza nem adná...” Bezony szép nagy tükrös szív, benne volt a Juckó neve, és nagy betűkkel írva, hogy: Szeretettel. De Juckó mondta neki, hogy ő csak és egyedül a Karcsi gyűrűje után vágyik, de hogyan fogadhatná el, amíg más is van nála bármi kacat. Szívet ad szívért, és ebbe az üzletbe nem fér bele semmi más.

Így volt ez Juckónál, nem is csak a szívével kötött ilyen üzletet, de a lelki üdvét is csak arra bízta, ahol ő az Istent megismerte. Abba a templomba vitte Karcsi is, hogy áldás legyen rajtok. Jött is az áldás, szépen sorban. Egyik pulya a másik után: kerek arcok, szőke, göndör fürtök. Pufók angyal mind az öt.

Hát így öregedtek meg végül mind a ketten. Mikor már mindkettejük kontyába ősz szálakat szőtt a kor, egyszer együtt ültek a kapu előtt a lócán úgy, mint régen. Marica nagy, hosszú hallgatás után azt mondta Juckónak: „Tudod, irigyellek ezért a nyugodt életért. Neked annyival egyszerűbb. Egy az urad, egy az Istened, egy a munkád is. Talán nekem ez már sosem adatik meg. Így, ilyen zaklatottan fekszem majd a szemférdél alatt is, mint ahogy életembe voltam.”

„Tudod, fiam... Isten feláldozta sokakért azt az egyet. Neked talán a sokat kellene feláldoznod, hogy megtaláld azt az egyet.”

■ PETE VIOLETTA

HETI ÚTRAVALÓ

„Krisztus Jézus megtörte a halál erejét, és az evangélium által világosságra hozta az elmúlhatatlan életet.” (2Tim 1,10)

Szentháromság ünnepe után a 16. héten az Útmutató reggeli és heti

igéi ezt hirdetik: Életünk el van rejtve Jézus Krisztusban (lásd Kol 3,3). „Ahogyan az Atya feltámasztja és megeleveníti a halottakat, úgy a Fiú is megeleveníti azokat, akiket akar” (Jn 5,21; LK), mert „ő az igaz Isten és az örök élet” (1Jn 5,20b). Ezért „szomjúhozik lelkem az élő Isten után” (GyLK 704). Lázár feltámasztása Jézus jele volt, hogy kijelenthesse: „Én vagyok a feltámasztás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz énbenem, az nem hal meg soha. Hiszed-e ezt?” (Jn 11,25–26) E sorsdöntő kérdésre mindenkinek felelnie kell. Erre bátorít Pál: „Ne szégyelld hát a mi Urunkról szóló bizonyágtételt (...). Mert ő szabadított meg minket, és ő hívott el (...) saját végzése és kegyelme szerint (...). Ez most nyilvánvalóvá lett a mi Üdvözítőnk (...) megjelenése által...” (2Tim 1,8–10) S tovább tanítja Krisztusban elrejtett életüket: A kegyelem állapotában ne a bűnnek, hanem az igazságnak szolgáljunk! „Mert a bűn zsoldja a halál, az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.” (Róm 6,23) Fülöp házában Agabosz megjövendöli Pál elfogását, de mert az ő élete is el volt rejtve Krisztusban, így felelt Pál: „Hiszen én nemcsak megkötözött, hanem meghalni is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézus nevéért.” (ApCsel 21,13b) Jézus három halottat támasztott fel, s mind egyiket szavával, nekik szóló, életet teremtő igéjével. Jairus leányának ezt mondta: „Talitha kúmi!” – ami ezt jelenti: „Leányka, neked mondom, ébredj fel!” És most neked mondja: „Ne félj, csak higgy!” (Mk 5,41.36) Pál nem félt a fogságban a testi haláltól, mert életének tartalma egyedül Krisztus volt (lásd Gal 2,20). Vele együtt vallhatod te is: „Nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség!” (Fil 1,21) Ezért bízd újra életed Krisztusra, hogy a halálban is benne legyen rejtve; csak így lehet boldog, új, örök életed! A názareti Jézus kétszer is kijelentette ezt önmagáról elfogásakor: „Én vagyok”. S még ekkor is a tanítványai életét mentette: „...engedjétek ezeket elmenni!” (Jn 18,5.8) Így teljesültek be főpapi imádságának e szavai: „Szent Atyám, (...) én megtartottam őket a te nevedben, amelyet nekem adtál, és megőriztem őket...” (Jn 17,11.12) Az Úr Jézus megdicsőülésekor elváltozott, ruhája tündöklő fehérré lett, s akik vele voltak, „megrettentek. De felhő támadt, amely beárnyékolta őket, és hang hallatszott a felhőből: »Ez az én szeretett Fiam, reá hallgassatok!«” (Mk 9,6–7) „Óvakodj attól, hogy csak úgy az ige nélkül kalandozva, Krisztust az Istentől elszakítsd! Mert Krisztusban »lakozik az istenségnek egész teljessége«. Rajta kívül nincs Isten, hogy megtalálhatnám, s hozzájuthatnék.” (Luther) Nekünk sem marad más; csak Jézus egyedül! De mit jelent feltámasztni a halottak közül? Felelheted: „Jézus él, én is vele! (...) Ott leszek, hol Uram van: / Ez az én bizodalom.” (EÉ 223,1) A tiéd is ő?!
■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Felvételi tájékoztató a Deák téren

A Deák Téri Evangélikus Gimnáziumba (1052 Budapest, Sütő utca 1.) a 2011/12-es tanévre felvételizni szándékozó diákok és szülei számára szeptember 25-én, szombaton 10 órakor felvételi tájékoztatót tartunk. Ezen az alkalmon az iskola igazgatója számol be a szülőknél gimnáziumunk működéséről, hagyományairól és a felvételi rendszerről, a gyerekek pedig diákjaik segítségével ismerhetik meg az intézményt. Szeretettel várjuk az érdeklődő, most 4. és 8. osztályos tanulókat szüleikkel együtt!

HIRDETÉS

Lelkészbeiktatások

Az Ágfalva–Sopronbátfalvi Társult Evangélikus Egyházközség szeretettel meghívja Önt és kedves családját a szeptember 25-én 14 órakor kezdődő ünnepi istentiszteletre, amelyen *Gabnai Sándor* esperes beiktatja hivatalába *Heinrichs Eszter* és *Heinrichs Michael* lelkészét. Másnap, szeptember 26-án 10 órakor az ágfalvi evangélikus templom szentelésének 225. évfordulójáról emlékezünk meg. Ezen az ünnepi istentiszteleten *Ittész János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke fog szolgálni.

***

„Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően.” (Fil 2,13) A Kecskeméti Evangélikus Egyházközség Isten iránti hálával tudatja, hogy szeptember 25-én, szombaton 15 órakor a kecskeméti evangélikus templomban (Szabadság tér 3.) *Lup-ták György*, a Bács-Kiskun Evangélikus Egyházmegye esperese beiktatja hivatalába *Hulej Enikő* megválasztott másodlelkészét. Szeretettel hívjuk Önt és kedves családját az ünnepi istentiszteletre és az azt követő szeretetvendégségre.

***

„Íme, nyitott ajtót adtam eléd...” (Jel 3,8) Isten iránti hálával tudatjuk, hogy *Kiss Miklós*, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese szeptember 25-én, szombaton 14 órakor a kajárpéci evangélikus templomban beiktatja hivatalába egyházközségünk újonnan megválasztott lelkészét, *Smidéliusz Andrást*.

Erre az ünnepi alkalomra és az azt követő szeretetvendégségre sok szeretettel hívjuk és várjuk.

A Kajárpéci Evangélikus Egyházközség presbitériuma

RETI ZOLTÁN: KANYARGÓS ÚT (AKVARELL)

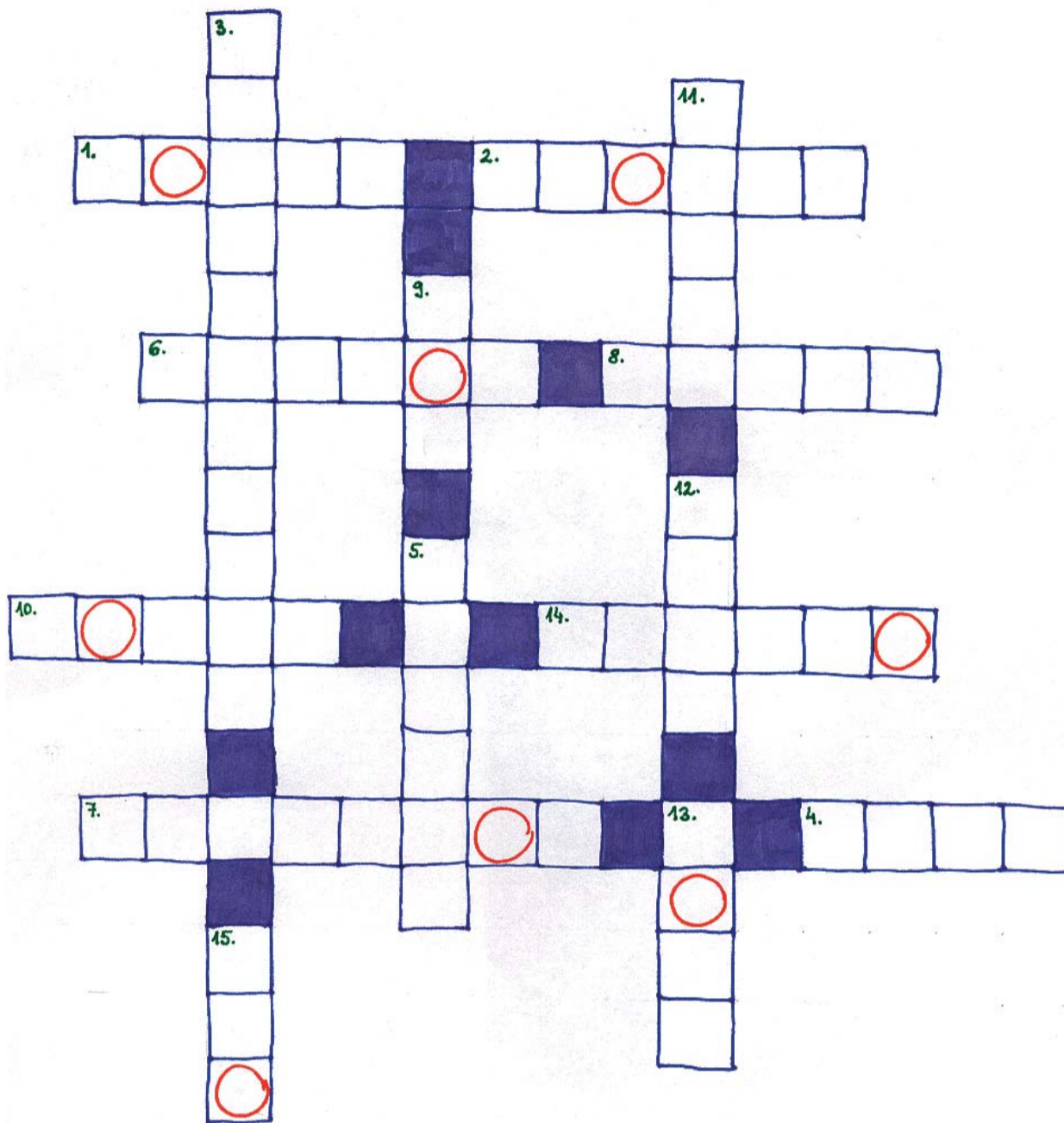
N **A** **P** **O** **S** **O** **L** **D** **A** **L**

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

A tékozló fiú

Jézus példázatát Lukács evangéliumának 15. fejezetében a 11. versőtől a 32. versig olvashatjuk. Írjátok be a helyes válaszokat a rejtvényháló megfelelő négyzetébe! A kékkel színezett mezők üresen maradnak! A piros körökben található betűkből rakhatjátok össze azt a szót, amely nemcsak a tékozló fiú életében volt fontos, de a mi életünkben is az.

1. A példázatban szereplő testvérek száma
2. Ebből kérte a fiú a rá eső részt
3. Ezt csinálta a fiú a pénzével
4. Ilyen volt, miután elfogyott a pénze
5. Ezt az állatot őrizte
6. Ennek az állatnak az eledele
7. A fiú ..., amit tett.
8. Tudta magáról, hogy ....
9. Elhatározta, bocsánatot ....
10. Úgy érezte, nem ..., hogy az apja fiaként fogadja őt vissza.
11. Az apa parancsára ez került a kezére
12. Ez került a lábára
13. Nagy ... volt a háznál
14. A fiú bátyja ilyen volt, amikor hazaért
15. Igazat adott neki az apja?

A megfejtés: .....

Számfejtő

József fiútestvéreinek számához add hozzá az evangélisták számát!

Ezt oszd el azzal a számmal, ahány gyermekük volt a feltámadott Lázár szüleinek!

Add hozzá az özönvíz esős napjainak a számát!

Vond ki belőle a csapások számát!

Vond ki belőle Jónás cetben töltött nappalainak számát!

Oszd el a magvető példázatában szereplő talajfajták számával!

Add hozzá a bethesdai betegnek a tó partján töltött éveinek a számát!

Add hozzá a zsidó törzsek számának harmadát!

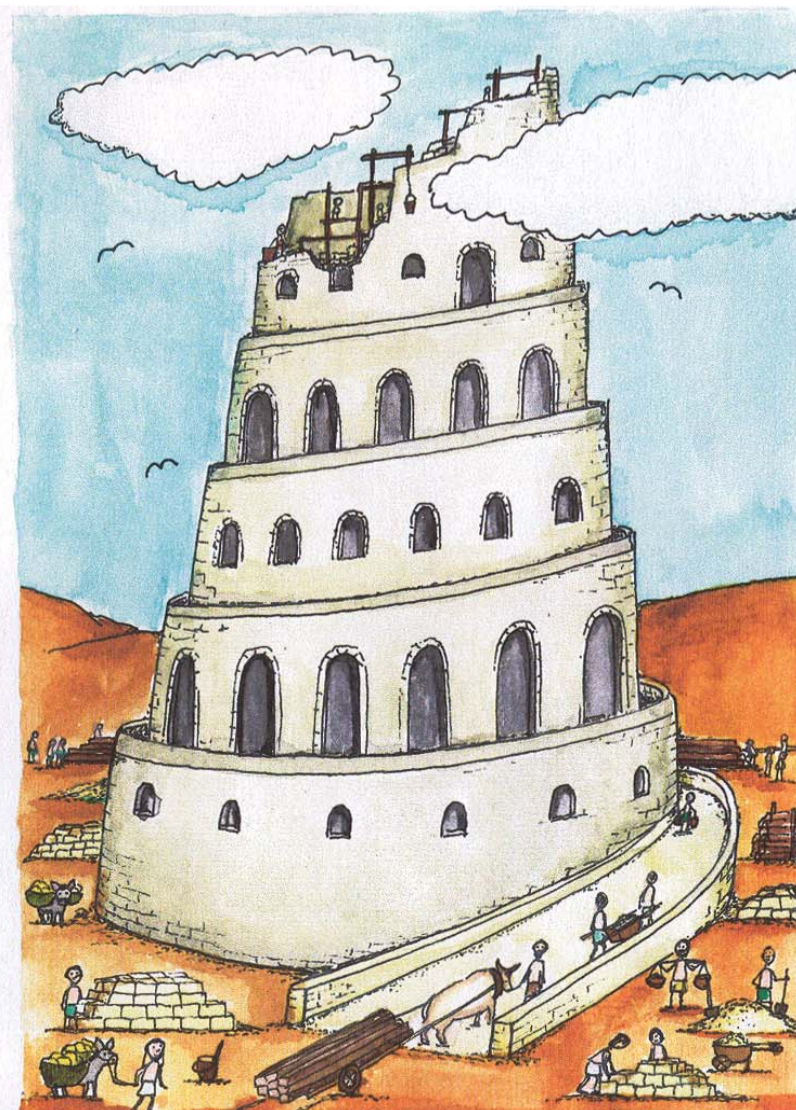
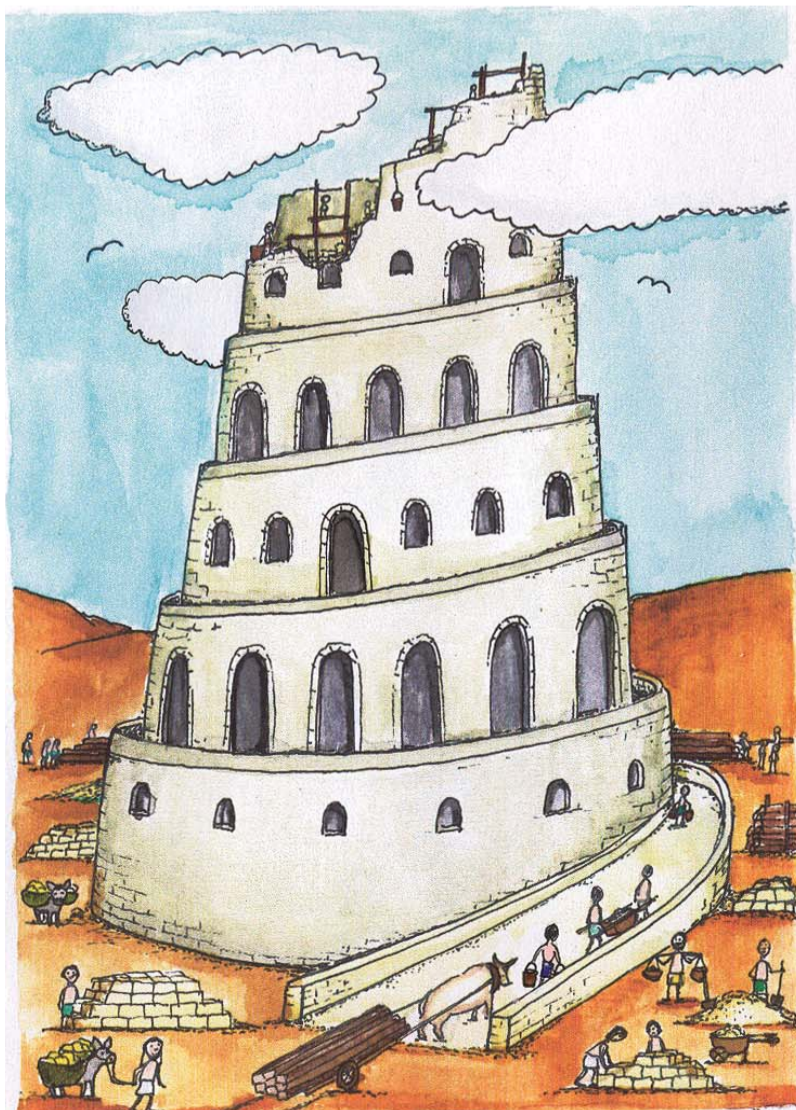
Vond ki a parancsolatok számát!

Hogyan kapcsolódik a kapott szám az Egyiptom földjéről Mózes által kivezetett néphez?

Bábel tornya

▶ Amikor még mindenki ugyanazt a nyelvet beszélte, az emberek elhatározták, hogy égig érő tornyot építenek. El is kezdték a munkát. Isten egy darabig figyelte, mit csinálnak teremtményei, de egy idő után úgy döntött, hogy nem engedi tovább az építkezést. Ezért összezavarta a nyelvüket, így nem tudták befejezni a tornyot, hanem szerteszét futottak.

Keressétek meg a két kép közötti hat különbséget!

RAJZ: JENES KATALIN

Tizenöt szempont értékrendünk sikeres képviseléséhez

► A keresztény ember is társas lény, egy presbiter pedig szinte bizonyos, hogy gyakran kerül olyan vitahelyzetbe, amikor érvelnie kell társaival szemben. De valószínűleg a gyülekezet közösségén kívül – világi közegben – „világi kérdésekben” is gyakorta meg kell védenie értékrendjét vagy kritizálnia a számára elfogadhatatlan megnyilvánulásokat. Az alábbiakban néhány olyan irányelvet szeretnék az *Evangélikus Élet* olvasóinak figyelmébe ajánlani, amelyek segítségével hatásosabban képviselhetjük álláspontunkat azokban a kérdésekben, amelyek megérdemlik, hogy véleményét ne csak alkossunk, hanem ki is fejtjük róluk.

1. A felvezetésben máris érzékeltetem, hogy válasszuk meg jól, mikor, miben érdemes véleményt kifejteni, mert ennek helyes eldöntése elsődleges fontosságú ahhoz, hogy álláspontunkat sikeresen képviseljük.

2. Csak akkor bocsátkozunk vitába, ha meg vagyunk győződve arról, hogy elég jól ismerjük a témát ahhoz, hogy megfelelően tudjunk érvelni álláspontunk mellett. Azokban a témákban, amelyek közel állnak szívünkhöz, képezzük magunkat, hogy „tárgyalóképese” lehessünk. Amikor érvelünk, látvány kell annak, hogy van tartalékaink vannak, hogy olyan többlettudással rendelkezünk, amely előhívható, ha szükséges. Ezeket persze nem szabad fölöslegesen előhívni, mert az érvszűfolyás a veszéllyel jár, hogy túlterheljük vitapartnerünket, ami bezáródást válthatja ki. A falnak meg nyilván nem akarhatunk beszélni.

3. Nemcsak a témát kell jól ismernünk, hanem önmagunkat is. Ismernünk kell képességeinket. Például azt, hogy kezelni tudjuk-e a vitahelyzettel járó stresszt. Mennyire vagyunk képesek uralkodni magunkon, ha kell, és vannak-e eszközeink a konfliktusok kezelésére. Legyünk tisztában vérmérsékletünkkel, mielőtt „szócsatába” bocsátkoznánk. Ha elvesztjük józanságunkat, pont annak az értékrendnek ártunk, amelyet megpróbálnánk védeni.

4. Fontos, hogy „ellenfelünknel” is ismerjük lényegében ugyanazokat a személyiségjegyeket, képességeket, amelyeket magunknál is ismernünk kell: vérmérséklet, felkészültség, hozzáállás a kérdéshez, témaismeret. Ha a helyzet olyan, hogy van időnk felkészülni, akkor ellenfelünkben is fel kell készülni. És lehetőleg persze az adott kérdéssről is próbáljuk előre megismerni az álláspontját.

5. Nem szabad célul kitűzni azt, hogy vitapartnerünket akkor és ott meggyőzzük. Ez csak azon ritka alkalomkor következhet be, amikor ellenfelünk már tőlünk függetlenül közel áll ahhoz, hogy elhagyja korábbi álláspontját, és már csak megerősítésre vár különböző irányokból, így esetleg felölünk is, az „átálláshoz”.

6. Továbbfejlesztve az előbbi, mondhatjuk, hogy nem szabad abba a csapdába esni, hogy egy vitát mindenáron meg akarjunk nyerni.

7. Amikor érvelünk, akkor nem csatázunk, hanem tanítunk. Ezért kezd-

ményezzük a kérdés meghatározását. Tisztázzuk és szögezzük le, hogy mi a probléma, mi a vita tárgya. Értekezlet esetében: mi a napirendi pont.

8. Sokszor mondják angol nyelvtudományban, hogy nem érdemes „preaching to the converted”, azaz prédikálni a már meggyőződteknek. Pont ellenkezőleg. Fogadjuk el, hogy szellemi testvérünköt is tudunk tanulni. Sőt legjobban tőlük tudunk tanulni ahhoz, hogy holnap már az ő érvrendszerüket is használni tudjuk, ha kell.

9. Tartózkodni kell attól, hogy vitapartnerünk érveit helyett a motivációjával, elfogultságával foglalkozunk. Az, hogy mi mozgatja ellenfelünket, mellékes akkor, amikor az

érveit kell „lerombolnunk”. Valakinek az indítékai elmagyarázhatják álláspontjának hibáit, hamis voltát, érvénytelenségét, de nem bizonyítják azokat. Ha az elfogultság kérdéseivel egyáltalán foglalkozni akarunk – amit lehet, sőt néha kell –, tegyük ezt magyarázólag a vita végén, miután a téma tényeit megállapítottuk, és a hibás gondolkodásra rávilágítottunk.

10. Ha érveinket hírességektől, szakemberektől származó idézetekkel kívánjuk alátámasztani, ügyeljünk arra, hogy lehetőleg ne a saját táborunkba tartozó autoritásokat válasszunk, hanem olyanokat, akik nem vádolhatók elfogultsággal, sőt lehetőleg a vitapartnerünk eszmetársi köréhez tartoznak. Ha találunk ilyen idézeteket, akkor azzal főleg az el nem kötelezett hallgatóságunkra tehetünk jó benyomást.

11. Ezzel elérkeztünk azokhoz a helyzetekhez, amikor vitánk nem csak szűk körben, hanem népebb hallgatóság előtt zajlik. Egy tömegben a legnagyobb hányadot általában az el nem kötelezettek képviselik. Az ő esetükben más taktikai eszközök használata jár sikerrel, mint a négy-

szemközt vagy szűk (szak)értelmiségi körben megejtett eszmecsere során. Az átlagos hallgatóság számára a legjobb úgy bemutatkozni, hogy a méltányosságot, a józan paraszti eszjárást és a megértő általános műveltséget képviseljük, ellentétben az egyéb vitahelyzetekben alkalmazható okossági fölényvel, eredetiséggel, harcosággal, iróniával. Ez nem azt jelenti, hogy le kell butítani magunkat. Közelítsünk erkölcsi és intellektuális komolysággal hallgatóságunkhoz.

12. A fentiek egyik folyamánya, hogy vegyük figyelembe hallgatóságunk sokszínűségét. El kell döntenünk, hogy a széles tömegekhez beszélünk, vagy élesen összpontosítunk egy célcsoportra, vállalva, hogy ezáltal elidegeníthetjük azokat, akik nem oda tartoznak. Ilyen döntés függvénye például, hogy mennyire használunk szakzsargon. A legjobb megközelítés az, hogy először széles ecsetvonásokkal próbáljuk megnyerni az egész hallgatóságot, majd röviden megcélozzuk a célcsoportot is.

13. Röviden – mondtam, mert hangsúlyozni kell, hogy a kommunikációban a kevesebb mindig több. Tehát fogalmazzunk „röviden, de velősen”.

14. A rövidség azonban természetesen nem mehet az érthetőség, pontosabban a befogadhatóság rovására. Ezért szükséges fő érveinket nem egyszer, de többször is megismételni. Beszédünk bevezetőjében mondjuk el, miről fogunk beszélni, a fő részben mondjuk el azt, amiről beszélünk, és a befejező részben megint mondjuk el, hogy miről is beszélünk. Mondandónk így ragad.

15. Végül felhívom a figyelmet egy gyakori hibára. Bánjunk nagyon óvatosan a történelmi analógiákkal, példákkel, „példázatokkal”. Ha nem választjuk meg őket jól, megtörténhet, hogy új vita képződik arról, amit csak illusztrációnak szántunk, és elme- gyünk olyan irányba, amely meddővé teszi részvételünket.

***

Természetesen használhatunk akár hányat vagy akár az összeset a fent említett taktikai elemek közül, a legfontosabb mégis az, hogy az álláspont, amelyet képviselünk, legyen erkölcsileg, intellektuálisan és biblikusan is méltó az erőfeszítésünkhöz. Bár az igazság és a jó ügy mellett való érvelés nem mindig garantál sikert, számunkra legyen bizonyos, hogy amikor fellépünk, a dolgoknak ezt az oldalát próbáljuk képviselni.

■ ÁMON ANTAL

A szerző újságíró, vállalkozástudományi szakember, az SBS ausztrál közszolgálati rádió magyar nyelvű adásainak nyugalmazott főszerkesztője, az Ausztrál Vezetéstudományi Kamara tagja

Hogy hatékonyabban szóljon az üzenet

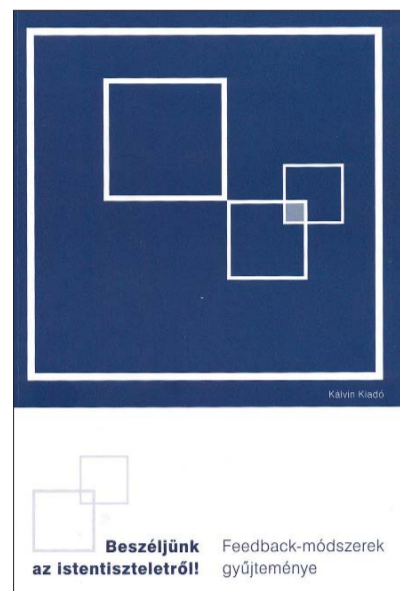
Nyújtom a kezem a lelkészem felé, megszorítom a jobbát, viszonzom az „Erős vár a mi Istenünk!” köszöntést. Biccentek a gyülekezet tagjainak, esetleg egy-két szót is váltok néhányukkal. Ha a „semmisségek” mellett a magunk mögött hagyott istentisztelet is szóba kerül, általánosságokban fogalmazok. „Szépen beszélt a tisztelendő úr”, mondom, és csak én tudom, hogy valójában mit is jelentett (vagy nem jelentett) nekem az alkalom. – Nincs hozzá bátorságom, hogy valódi beszélgetést kezdeményezzek a kérdéssről? Illetéktelennek érzem magam a témában? Senki nem kérdezi, hogyan is érzem magam a prédikáció hallgatása közben, pedig ha kíváncsiak lennének rá, nagyon is szívesen elmondanám?

Állok a templomajtóban, kézfogással búcsúzom a hívektől. Némelekhez külön is odalépek, és a hogy-létük felől érdeklődöm. Az igehirdetés fogadtatására nem kérdezek rá, és ha elcsúsz egy „szépen beszélt a tisztelendő úr” mondatot, jólesően bezebelem a dicséretet, és/vagy azért fohászokodom, hogy tényleg dicséret legyen. – Nincs hozzá bátorságom, hogy valódi beszélgetést kezdeményezzek a kérdéssről? Félttem a tekintélyem, és a saját hatáskörömben tartozónak gondolom a témát? Senki nem meri elmondani nekem, hogyan is érezte magát az istentiszteleten, pedig ha így tenne, azzal sokat segítene?

Beszélgünk az istentiszteletéről! – buzdít bennünket a Kálvin Kiadó gondozásában nemrégiben megjelent kötet címe (is). Hiszen közös felelősségünk – pásztoroké és pásztoroltaké egyaránt –, hogy hétről hétre miképpen is zajlik le a gyülekezeti életünk (és személyes hitéletünk) egyik legfontosabb alkalmá.

A svájci Aargaui Tartományi Református Egyház egyháztanácsának megbízásából összeállított, *Feedback-módszerek gyűjteménye* alcímet viselő segédanyagban részletes útmutatást találhatunk ahhoz, hogyan is fogjunk hozzá a visszajelzések begyűjtéséhez, összegzéséhez, értékeléséhez. A füzetben ismertetett tizenegy módszer között van olyan,

amely az egész gyülekezetet megszólítja, és az istentisztelet széles körű értékelésére ad lehetőséget; van olyan, amely csak egy-egy szempontot összpontosít, és van olyan is, amely az istentiszteleten szolgálatot végzőktől

(lelkészek, egyházzenészek, presbiterek és így tovább) érkező visszajelzésekre koncentrálnak.

A kötet példakérdőíveket is közöl, minden esetben azzal a szelíd figyelmeztetéssel, hogy azok csak mintaként szolgálnak, és a gyülekezeteknek nem szabad megspórolniuk azt a munkát, hogy a saját közvéleménykutatásukhoz igazítsák az adott kérdéssort.

Beszélgünk az istentiszteletéről – nem azért, hogy az istentiszteletek a hívek kívánságainak, elvárásainak korlátlan kiszolgálásáról szóljanak, hanem azért, hogy a gyülekezeti tagok észrevételeit is (!) figyelembe véve – *Ulrich Graf* ajánlásából idézve – „az egyházra bízott üzenetet az ezért felelős személyek időszerebben és emberközeliben tudják közvetíteni”.

■ – VITÁLIS –

David Plüss – Michael Rahn (szerk.): Beszélgünk az istentiszteletéről! – Feedback-módszerek gyűjteménye. Kálvin Kiadó, Budapest, 2010. Ára 900 forint.

Hogyan éli meg Ön az istentiszteleteket gyülekezetünkben?

Az istentiszteletek	Igaz	Inkább igaz	Inkább hamis	Hamis
gondolatébresztők	☐	☐	☐	☐
szép ünnepek	☐	☐	☐	☐
szép zenével kísérték	☐	☐	☐	☐
kapcsolatokat ápolnak	☐	☐	☐	☐
kihívást jelentenek	☐	☐	☐	☐
vigasztalnak	☐	☐	☐	☐
gazdagítók	☐	☐	☐	☐
erősítik a hitet	☐	☐	☐	☐
aktuális témákra reflektálnak	☐	☐	☐	☐

Mi a véleménye az igehirdetésekről? Mennyiben találóak a következő kijelentések?

Az igehirdetések	Igaz	Inkább igaz	Inkább hamis	Hamis
túl hosszúak	☐	☐	☐	☐
tartalmilag jól követhetőek	☐	☐	☐	☐
akusztikai szempontból jól érthetőek	☐	☐	☐	☐
életközeli	☐	☐	☐	☐
teológailag megalapozottak	☐	☐	☐	☐

Részletek az általános célokat szolgáló példakérdőívből

Felújítják az eislebeni Luther-múzeumot

Felújítás miatt bezárták a németországi Eislebenben lévő Luther-múzeumot, azt az épületet, amelyet sokáig a reformátor halála helyszínének tartottak.

A Szász-Anhaltban lévő Luther-emlékművek alapítványának szóvivője elmondta: az ötmillió eurós (1,4 milliárd forintos) befektetésből a szövetségi kormány, a tartomány, a város és az alapítvány által finanszírozott munkálatok során több kiállítótérrel alakítanak ki a komplexumban, amely vár-

hatóan 2012-től fogadhatja újra a közönséget.

Luther Márton (1483–1546) Eislebenben született, és ott is hunyt el. A kutatók sokáig úgy vélték, hogy a mai múzeum (Luthers Sterbehaus) épületében halt meg 1546. február 18-án, a legújabb vizsgálatok szerint azonban egy másik, ma hotelként használt épület volt Luther halálának valódi helyszíne.

Az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szer-

vezete (UNESCO) az összes szász-anhalti Luther-emlékhelyet a világörökség részévé nyilvánította. Ezek közé tartozik az eislebeni szülőházban berendezett múzeum és a wittenbergi vártemplom is, amelynek kapujára Luther a hagyomány szerint 1517. október 31-én kiszögezte 95 tételét. *(Ezt az eseményt tekintjük a reformáció kezdetének, és ünnepeljük meg minden évben október 31-én, a reformáció napján. – A szerk.)*

■ Forrás: Múlt-kor

Tudatos biztonság

Az első és legfontosabb alapelv, amelyet az internet használata közben be kell tartani: legyünk mindig tudatában annak, hogy minden információ vagy kép, amelyet bárhol publikussá teszünk, visszaköszönhet ránk úgy is, ahogyan nem várnánk – ellenünk fordítva.

Az internetes biztonsággal kapcsolatban a legjobb az, ha a „publikál” vagy a „feltölt” gomb megnyomása előtt átgondoljuk, hogy biztosan szeretnénk-e, ha a szomszédunk, a gyerekeink, az APEH, a munkaadónk vagy a konkurencia is látna azt, amit éppen nyilvánossá készülünk tenni. Ez persze nem azt jelenti, hogy paranoiássá kellene válnunk, és azt sem, hogy menekülnünk kellene az internetről, csak érdemes átgondolni, mit akarunk másoknak megmutatni – és a fiatal internethasználók is el kell beszélgetnünk erről.

Az internetet némi számítógépes ismerettel, néhány alpművelet bemutatása után, bárki tudja használni. A külső támadások ellen vírusirtókkal és tűzfalakkal lehet védekezni, de arra sokan nem gondolnak, hogy a felhasználók saját maguk is közzétesznek olyan tartalmakat, amelyeket ellenük fordíthat egy-egy rossz szándékú ember. A blogok és honlapok tartalma, a kommentek hosszú évekre visszamenőleg megmaradnak, és már megszűnt oldalak is tárol az internetes archívum (www.archive.org), így a keresőkkel egy pillanat alatt többéves tartalmak is előkeríthetők.

A Facebookon hiába lehet megfelelő beállításokkal szűrni, hogy ki milyen tartalmat láthat (például az ismerősök mindent, az ismeretlenek semmit;

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

vagy az ismerősök bizonyos körét ki lehet zárni például a fotogalériánkból), augusztusban egy hackernek sikerült kijátszania az oldal védelmét, és milliók személyes adatait tette letölthetővé.

A közösségi oldalakon és a fiatalok körében népszerű földrajzihelyzet-megosztó oldalakon mindenki szétkürtölheti: „Most két hétig Korfun nyaralunk!”, de senki sem akar arra hazazárni, hogy ennek következtében a házat közben kirabolták. A nyaralásokon készült, fürdőruhás vagy mezelen kisgyermekeket ábrázoló fotók sem biztos, hogy mindenképpen a nagy nyilvánosság elé valók, bár azt mindenkinek magának kell eldöntenie, mennyire tart attól, hogy pedofiloknak vagy a szanalmas.hu szerkesztőinek a kezeibe kerülnek a képei.

Az adatainkhoz nemcsak közösségi oldalakról juthatnak hozzá, hanem az e-mail fiókjunkon keresztül is könnyen megszerezhetik őket az úgynevezett adathalászok. Például érkezik egy értesítő e-mail, hogy egy barátunk küld nekünk egy YouTube-vidéot, amelyet a linkre kattintva érünk el. De ha az e-mail nem a YouTube.com-ról jön – érdemes egy pillantást vetni a linkre: az egérrel a linkre mutatva a böngésző alsó információs sávjában megjelenik a cím –, lehet, hogy nem is oda visz, hanem egy

kattintásra az adathalászoknak küldi el az összes tárolt címünket. Emellett a levél továbbítja is magát minden levelezőpartnerünknek, még hozzá úgy, mint ha mi küldtük volna.

Hasonlóan nagy címlistát lehet szerezni a körlevelekkel, mert sokan egyszerűen továbbküldik az ilyen e-maileket, benne hagyva a korábbi címzettek listáját és hozzáadva még tizenöt-húsz címet. A körleveleket a legtöbb ember nem szereti, ha mégis mindenképpen tovább szeretnénk küldeni valamit, akkor az e-mail szerkesztőfelületén a BCC (titkos másolat) mezőbe kell beírni a címeket, a korábbi címzetteket pedig törölni kell. A körleveleket küldők és a jóhiszeműen a linkre kattintók rengeteg címmel ajándékozzák meg az adathalászokat, akik ezután vagy kéretlen levelekkel fogják ezeket a címeket bombázni, vagy eladják a listákat másoknak.

Az e-mail fiókok és a közösségi oldalak mellett egy átlagfelhasználó számtalan másik oldalra is regisztrál. Sokan az egyszerűség és a kényelem kedvéért ugyanazt az egyetlen felhasználónevet és jelszót használják. Ha a kedvenc játékdalunk és az internetbankunkhoz ugyanaz a jelszavunk, akkor az utóbbit érdemes lecserélni egy sehol máshol nem használt, még mielőtt egy nap eltűnne a számlánkról az összes pénz.

Minden biztonsági kockázatra nem lehet kellően felkészülni, de a legfontosabb szabály már önmagában is sokszor megvédi minket: előbb gondolkozunk, és csak azután kattintunk.

■ BÁTOKI ANNA

Kórházlelkész légimentők között

Második országos vándorgyűlést rendeztek meg a légimentők szeptember 10–12. között Debrecenben. A tanácskozás tudományos programjának fókuszában ezúttal a gyermekellátás, a London környéki légiambulancia munkájának megismerése, illetve a traumás esetek prehospitalis pszichológiája állt.

Ez utóbbi szakterület tárgyalására az ülés második napján került sor; egyik szekciójának vetített képes záróelőadását felkért előadóként Molnár József miskolci kórházlelkész tartotta *Mens sana in corpore sano* címmel. A sikeres előadás, melyet a magyarországi légimentő-orvosok, illetve paramedikusok hallgattak, még inkább megerősítette azt a tényt, hogy a test mellett a lélek is gyógyulni kíván.

■ DR. KOVÁCS ZOLTÁN, felvétele

SZERETETVENDÉGSÉGRE

Sajtkrémmel töltött pogácsa

Hozzávalók a tésztához: 40 dkg liszt, 20 dkg Rama margarin, 3 dkg élesztő, 1 evőkanál cukor, 2 dl tej, 1 kávéskanál só, 1 db tojás, tejföl.

A krémhez: 5 csapott evőkanál liszt, 3 evőkanál zsiradék, fél liter tej, 15 dkg Rama margarin, fél pohár tejföl, 20-25 dkg reszelt sajt, só, bors, köménymag, majoránna.

A tésztát elkészítéséhez a margarint elmorzsoljuk a liszttel, majd hozzáadjuk a cukros tejben felfuttatott élesztőt és annyi tejfölt, hogy a tészta könnyen gyúrható legyen. Cipót formálunk belőle, és 30 percig pihentetjük. Ezután körülbelül két centiméter vastagságúra kinyújtjuk, és pogácsaszaggatóval kiszaggatjuk. A tojást felverjük, bekenjük vele a tepsire helyezett tésztakorongokat, majd előmelegített sütőben világossárgára sütjük.

A krém elkészítéséhez a lisztet forró zsiradékon kicsit megpirítjuk,

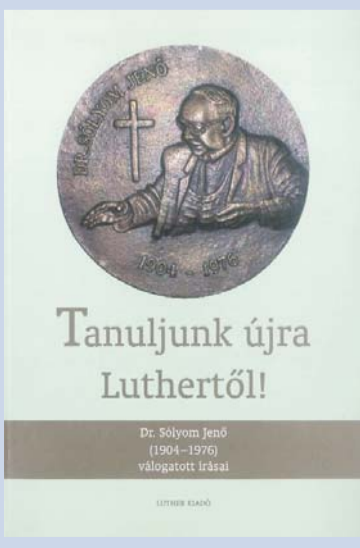
majd tejjel felengedve sűrűre főzzük. Kicsit hűlni hagyjuk, és belekeverjük a margarint, a tejfölt, fűszereket tetszés szerint ízesítjük, majd hozzáadunk körülbelül 15 dkg reszelt sajtot.

A kihűlt pogácsákat félbevágjuk, megkenjük a krémmel, amelynek a tetejére is teszünk a maradék reszelt sajtból, majd rácsukjuk a pogácsa tetejét.

A hónap könyve – szeptemberben a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Dr. Solyom Jenő: Tanuljunk újra Luthertől!

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Eredeti ára: 2300 forint. • <http://bolt.lutheran.hu/> • E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

EVÉL & LEVÉL

Erről beszélni kell...

A napokban találkoztam egy régi barátommal, aki több évtizede egyházunk presbitere. Nemrégiben volt a neve napja. Szépszámú dédunokával dicsekedhet, akik jöttek is a dédit felköszönteni. Nem lehet panasz, a kicsik is mondtak verset, öröm volt őket hallgatni. Az egésznek csak egy szomorúság volt a kísérője: az egyszer sem hangzott el, hogy „Isten éltesse!” Valamikor, nem is olyan régen, azzal kezdte adását a Kossuth rádió, hogy bejelentette a dátumot és azt, hogy kinek van a neve napja, hozzátéve, hogy „Isten éltesse őket”. Lehetek maradi, de nekem nagyon fáj, hogy feledésbe megy ez a köszöntés.

Erős vár a mi Istenünk!

CZIKORA LAJOS (Orosháza)

Finn kórus a gyomai gyülekezetben

Nagy izgalommal vártuk nyár végén a hyvinkää-i Oratorio kórus tagjait, hiszen ilyen esemény még nem volt gyülekezetünkben, ekkora kórus még nem énekelt templomunkban. A gyülekezet tagjai ezért teljes erőbedobással sütötték a süteményeket és tették rendbe a templomot és környékét, hogy semmi kivétel nélkül ne legyen a vendéglátásban.

A kapcsolat még tavaly kezdődött azzal, hogy a mezőtúri városi pedagóguskórus részt vehetett a Hyvinkää-ben megrendezett őszi kórusfesztiválon. Most pedig a finn kórus vendégeskedett Mezőtúron és a Gyomai Evangélikus Egyházközségben, mivel az Oratorio a finn város legnagyobb evangélikus egyházközségének, a Szentháromság-templomnak a kórusa.

Így örömmel énekeltek finn–magyar kétnyelvű istentiszteletünkön.

Az egyházzenei kórus 1977-ben alakult *Matti Heroja* kezdeményezésére, aki több évtizedig a finn állami operaház karmestere volt Helsinkiben. Az Oratorio a hyvinkää-i evangélikus egyház keretei között jött létre énekelni vágyók és zenekedvelők részvételével, majd folyamatosan bővült zeneiskolai tanárokkal és elismert szólóénekesekkel is. Ma már több mint hatvan kórustaggal dicsekedhet. Repertoárjukban sok remekmű szerepel, például *Mozart Rekviemje*, *Brahms* és *Haydn* kórusművei, *J. S. Bach Máté-* és *János-passiója* és *H-moll miséje*.

Az istentiszteleten általunk is jól ismert énekeket adtak elő több szólamban, orgonakísérettel. Ezen a nem mindennapi alkalmon vehettük át a gyülekezet zászlaját, mely egyfajta jelképe a közöttünk kialakult hittestvéri kapcsolatnak. Mindnyájan örömmel és feltöltődve mehettünk haza, hiszen felémelő volt ezen a vasárnapon így tisztelni az Urat.

KOCSIK MÓNICA lelkész (Gyoma)

Presbiteri találkozó Nagygyimóton

Szakos Csaba lelkész és az általa rendezett gyülekezetek a Pápához közeli Nagygyimóton szeretetvendégséget rendeztek szeptember elején, amelyen a vendéglátó egyházközségen kívül Bakonytamási, Csót, Pápateszér, Tapolcafi, Vanyola presbiteri vetek részt. A délután témája evangélikus identitásunk volt. A nagytiszteletű úr ezt a témát élményszerű formában kívánta felvetni, mégpedig egy nyári utazás emlékeihez kapcsolva. Ezért meghívta előadónak malomsoki kollégáját, *Wettler Sándort*, aki nemrég reformációs zárandokúton vett részt.

Mit jelent evangélikusnak lenni? Mit hagyott örökül *Luther* a mai embernek? Az előadó ezeket a kérdéseket a kirándulás állomásaihoz és a Luther-rózsza elemeihez társította. Beszélt Herrnhut és Wartburg kapcsán az ige és a bibliaolvasás fontosságáról; a drezdai főtemplomról szólva az ige és a szentség egységéről, a Szentlélek munkájáról; a keresztnak nevezett kerengőről *Luther* erfurti kolostorában s így a keresztről mint életünk középpontjáról. A wittenbergi Lutherházban őrzik a reformátor szöszékét, amellyel összefüggésbe hozható az evangélium hirdetésének középponti szerepe egyházunkban. S végül Augsburggal kapcsolatban szó esett még a vallástétel, a hitvallás jelentőségéről. A Luther-rózsában az aranykeret: az örök ige. A kék alap: a Szentírás.

A fehér rózsza: a hirdetett evangélium. A piros szív: a vallástétel. A fekete kereszt: mert minden út hozzá vezet.

A meditációt éneklés vezette be, és vetített képes élménybeszámoló követte. *Luther* énekeit a jelenlévők lelkesen szólaltatták meg. Az „utolsó szó” is reformátorunké volt, mert a liturgikus áhitat minden sora tőle származott.

A nagygyimótiak gazdagon megterített asztala a testvéri együttlét lehetőségét is kínálta, amely sokáig marasztalta a jelenlévőket. Hosszúra nyúlt beszélgetések, ismerkedések, meg-megújuló éneklőkedv, hálás köszöntések tették tartalmassá az estébe nyúló délutánt.

Külön szót érdemel, hogy a negyvenöt fős alkalmi gyülekezetet kis helyen nem is lehetett volna fogadni, ezért köszönet illeti Nagygyimót község vezetőit, hogy meghívták a kultúrházba az evangélikus híveket, akiknek arcán ott ragyogott a megint egy kicsit erősebb közösségi összetartozás tudata. Reméljük, nem is rejtik véka alá, aminek világítania kell. Nem önmagunkat, nem a reformátor személyét méltatjuk, hanem a hit szerzőjét, Jézus Krisztust.

■ GOÓR JUDIT (Malomsok)

FOTÓ: SZAKOS MARIÁNY ZILIA

